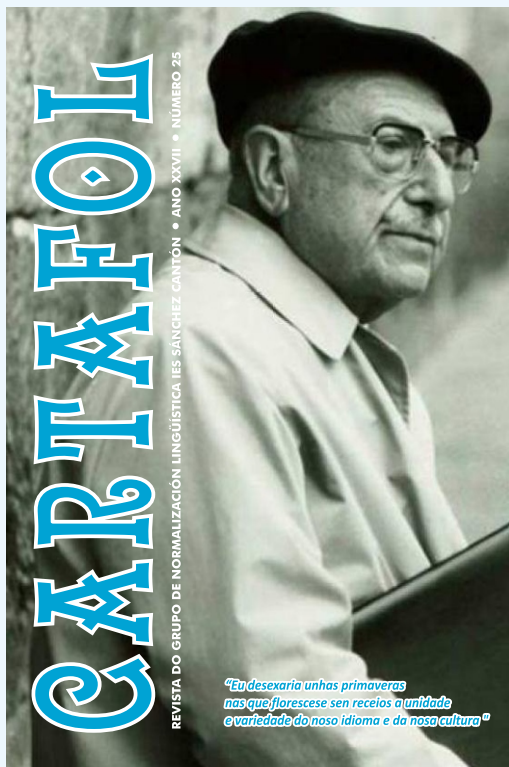

CARTAFOL

REVISTA DO GRUPO DE NORMALIZACIÓN LINGÜÍSTICA IES SÁNCHEZ CANTÓN • ANO XXVII • NÚMERO 25

*"Eu desexaría unhas primaveras
nas que florescese sen receios a unidade
e variedade do noso idioma e da nosa cultura "*

CARTAFOL

Revista feita polos membros e colaboradores do Grupo de Normalización Lingüística

Non sempre unha imaxe vale por mil palabras. Nin por cen. Aquí é onde nos números anteriores publicamos a foto dos membros do GNL. Este ano non temos aquí nin tempo nin espazo para dar unha imaxe de tanta colaboración. Máis de cen.

do Instituto Sánchez Cantón de Pontevedra.

Moitas grazas a todos

O GNL non se responsabiliza do contido das colaboracións. Non existe censura. Para ti, lector, tampouco. Non censures, resposta!

gnldosanchez@gmail.com

DIRIXE

XOSÉ L. JANEIRO ESPÍNEIRA

índice

- 3: A chuvia atopa den Regen
- 4: A profesora Stefanie Bauer visita o Sánchez Cantón
- 5: Visítanos Fran P. Lorenzo
- 6: A distancia social fainos partícipes de conversas alleas
- 7: 1.º Bach D
- 8: A miña manía - 1.º Bach B
- 9-10: Os sete ananos de segundo de bacharelato - Onda Sánchez
- 11: Racismo e solución
- 12: A silueta - 1.º ESO B
- 13: A mellora do sistema educativo
- 14: O racismo e as manifestacións
- 15: 4.º ESO D - 1.º Bach C
- 16: XXV Cetame de "Tarxetas de Nadal 2019/20"
Os clubs de lectura do 1.º de ESO con María Solar
- 17: 3.º ESO E
- 18: A pena capital
- 19: 2.º Bach A - 2.º Bach D
- 20-21: Branca de Neve, unha moza do século XXI
- 22: Galiza e o confinamento
- 23: XXVI Certame de Tarxetas do Nadal
- 24: 1.º Bach A - Parece que foi onte
- 25: Graduados en pandemias
- 26-27: Crónica sobre a visita científico - cultura a Santiago
- 28: 1.º Bach. E - A porca do Sr. Jurés
- 29-30: Branca de Neve - Mariñeiro
- 31: 2.º ESO A - Medo
- 32: 3.º ESO B - Atardecer
- 37-40: 3.º ESO E - Hegel
- 38: 1.º ESO C
- 39: 1.º ESO A
- 40: 1.º ESO D
- 41: Valente
- 42-47: Entrevista a Carlos Vila Sexto
- 43: 2.º Bach C
- 44: 4 ESO A
- 46: 4.º ESO C
- 48: 4.º ESO D - A nosa vida despois do Covid
- 49: As miñas expectativas
- 50-51: Moitas consecuencias á luz - 3.º ESO D
- 51: 2.º Bach B
- 52: Que tire a pedra quen estea libre de culpa
- 53: Branca de Neve
- 54: 2.º ESO B - Existe o dereito ao odio?
- 55: O club dos amorosos
- 56-57: 1.º Bach F - Branca de Neve
- 57: Onda Sánchez
- 58: Transitividade
- 59: O Anxo de Budapest
- 60: 2.º ESO D - Branco de Neve: un mozo senlleiro
- 61: O horto
- 62: Obradoiro de Poesía e Igualdade coa poeta Tamara Andrés
- 63: Medo a ser maior
- 64: O coronavirus e o bacharelato
- 65: 1.º TSEASD - O futuro
- 66: As expectativas
- 67: Os defuntos falaban Castelao
- 68: O curso que vén - Opinión: O vaso medio cheo ou medio vazio
- 69: O galego na música
- 70-72: Canso de buscar no Netflix series ou filmes que chaman a atención?
Deixa de buscar! Aquí tes 10 series galegas que non podes perder.
- 72: Entrevista os membros do club de debate
- 75: A función ten que continuar
- 76: Alexándor Vórtice, sempre no Cartafol

A chuvia atopa den Regen

Hay encuentros que dejan un intenso brillo. Así era mi encuentro con la lengua gallega. ¿Os dais cuenta que los gallegos sois los únicos extranjeros capaces de pronunciar correctamente “Ich liebe dich” (te quiero) en alemán porque tenéis el sonido /x/? ¿O que sabríais traducir todas nuestras palabras para la lluvia en gallego porque tenéis 100 como nosotros, y no una como en castellano?

En mis dos semanas en Pontevedra tuve muchas ocasiones de escuchar vuestra bella lengua. En clase de gallego, en el club de lectura, en un paseo literario, en charlas con los profes de gallego, tanto que al final casi empecé a decir “fonte” en vez de “fuente” y

“cidade” en vez de “ciudad.” Y si lamenta una cosa es solo que tengo que escribir este artículo en castellano porque todavía no hablo gallego. Todavía. Moitísimas

grazas a toda a xente que axudou a facer posible este encontro!

Stefanie, profesora alemana de intercambio, xaneiro 2020

O día antes de irse, a profesora de galego, Anxos Rial, xunto con un grupo de alumnos, acompañaron á profesora Stefanie Bauer facendo un roteiro literario polas rúas de Pontevedra, amosándolle os lugares relacionados con famosos escritores galegos como Castelao, Torrente Ballester ou Valle-Inclán.

CURSO 2019 - 2020

A profesora Stefanie Bauer do Helmholtz-Gymnasium Bonn, Alemania, visita o IES Sánchez Cantón en Pontevedra

María José Torres,
coordinadora da estancia.

"Me llamo Stefanie Bauer y soy profesora de español, inglés y francés en el I.E.S Helmholtz en Bonn, Alemania."

A profesora alemana Stefanie Bauer realizou unha estancia profesional de dúas semanas no noso centro no mes de xaneiro. Durante este tempo, ademais de amosarlle a nosa cidade, as Rías Baixas, algunhas lendas coma a de San Ero da Armenteira ou a da praia da Lanzada, e a nosa gastronomía, intentamos darlle a coñecer o sistema educativo de Galicia e os proxectos en que estamos inmersos no noso instituto: Edixgal, STEM, Consello da Muller Nova, Seccións Bilingües ou eTwinning. Dende o

primeiro momento, Stefanie estivo especialmente interesada polo tema do bilingüismo en Galicia. Fixábase en todos os carteis informativos en galego, e o feito de saber falar español, francés e italiano posibilitáballes a comprensión. Asistiu a unha clase de galego de 1º de bacharelato coa profesora Conchi Díaz, na que se leron textos literarios de autores galegos e alemáns. Outro día reuniuse co coordinador do equipo de Normalización Lingüística para coñecer a política da Xunta para potenciar o uso do galego.

V i s i t o u n o s

Fran P. Lorenzo

autor de

“Cabalos e lobos”

Cabalos e lobos" do escritor vigués, Fran P. Lorenzo foi a novela lida neste trimestre polos clubs de lectura de 1º de bacharelato, narrativa en galego e este venres tivemos o pracer de conversar co autor que amablemente contestou ás nosas preguntas arredor da lectura, que non foron poucas.

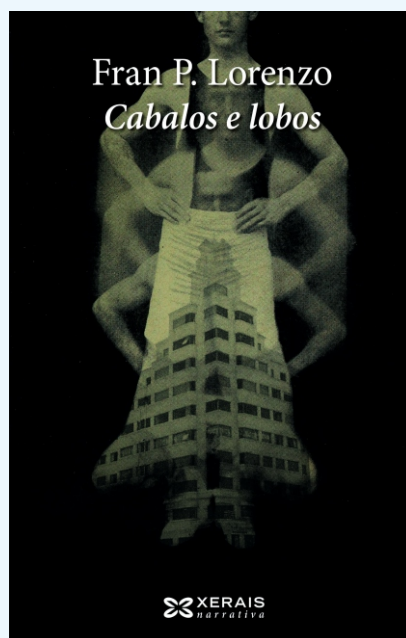
Vigo, a represión franquista, a homosexualidade, a presenza nazi na cidade olívica na posguerra,

foron os temas centrais arredor dos cales xirou a conversa a maiores das moitas preguntas que se fixeron sobre o argumento da novela, das actitudes e comportamentos dos personaxes da familia.

A novela é unha obra que logo leron moitos alumnos e alumnas voluntariamente e descubriu unha parte da nosa historia que descoñecían e que mesmo lles completou con anécdotas o seu

profesor de historia.

Resultou unha conversa moi interesante e construtiva para todos os que asistiron, o autor quedou encantado co noso alumnado e así nolo comunicou.

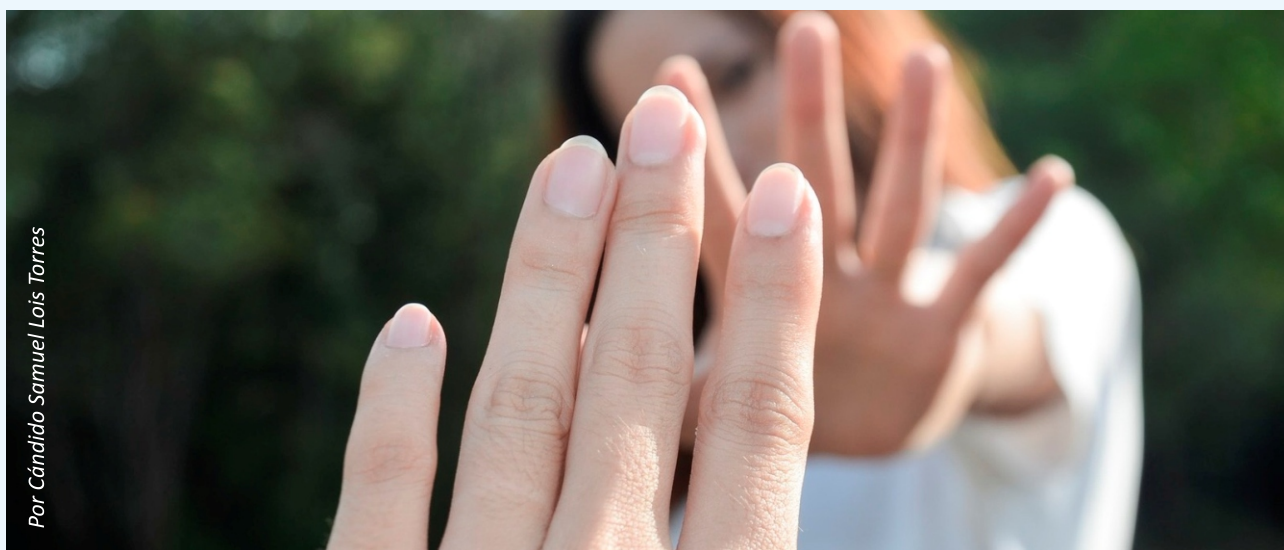
CURSO 2019 - 2020

Estes días, despois de tanto tempo pechados na casa, adoptei o feo costume de atender as conversas alleas. Foi inevitable. A xente está separada entre si e escoitas o que falan. O que antes era ruído na rúa converteuse agora nun asunto de máximo interese para min. Di miña nai que mire as noticias para enterarme das cousas e que deixe tranquilas ás persoas. Pero eu, escoitando, non me meto coa xente.

e algo de fontanería que non recordo. Como xa me empezaba a cansar a conversa, estaban falando do que ían facer de comer hoxe, dixer en voz alta, sen berrar: “pois si que vai lenta hoxe a cola, coa de cousas que teño que facer!”. Entón o home de diante miña, xirouse e díxome que xa aprendería a non correr tanto, que el pasara a vida correndo polo traballo e agora de repente se viu con tempo e chegou a aburrirse, a berrar coa familia e andar malhumorado, de modo que

mais tempo que nunca para practicar na casa todo o que quixera. De feito o meu amigo Adrián estase convertendo nun virtuoso do piano, xa nunca tivo tanto tempo para tocalo, porque nunca estivo tanto tempo seguido na casa. Xurxo non debeu facer ningún adestramento na casa, non sei se será porque realmente o de kick boxing é unha actividade imposta ou porque o confinamento produciulle o un estado xeral de preguiza.

Por Cándido Samuel Lois Torres

A distancia social fainos partícipes de conversas alleas

Este martes, estando na cola da panadaría, unha señora que paseaba un can púxose a parolar coa muller que estaba detrás miña. A primeira laiábase de que os seus rapaces deixaran de ir a todas as actividades, que se mira ti que Silvia xa esqueceu o que levaba aprendido co violín e que Xurxo xa non tiña o peso que necesitaba para seguir no mesmo grupo de kick boxing. A segunda dicía que estaba encantada co seu home, que por fin tiña tempo e arranxara a porta do armario, limparan o faiado

agradece os pequenos recados da vida cotián como ir polo pan e ao supermercado, o que fose, con tal de non estar na casa. Víase que o home tiña gañas de falar, porque para cando lle tocou entrar a el, xa me estaba contando do que traballara en Alemaña.

Despois entrei eu, collín o pan, paguei e marchei para casa. Pensei se as diferenzas entre persoas se deben ás oportunidades e as circunstancias, ou máis ben a como estas as aproveitan. Por exemplo, Silvia esquece o violín cando dispón

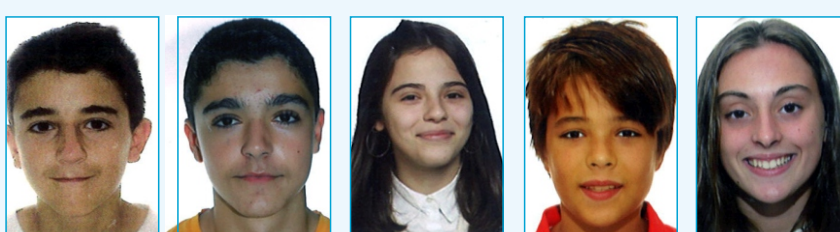
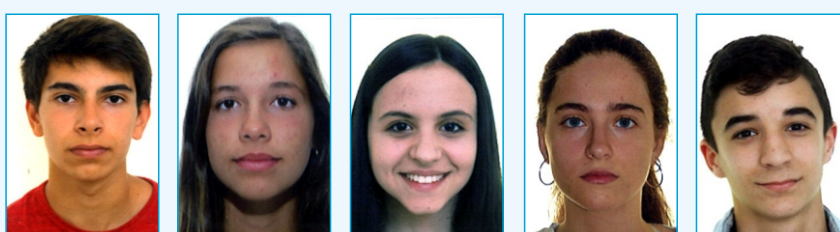
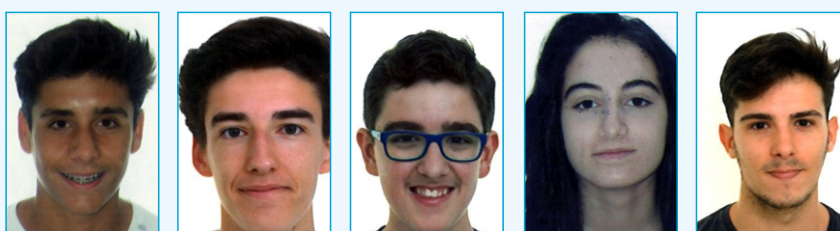
E, en canto aos adultos, o emigrante que volveu de Alemaña non sabe como gastar o tempo. E fai cousas que antes facía a súa muller e eu pregúntome se agora a que se aburre é a muller. A pesares de que di miña avoa que as mulleres sempre teñen que facer, pero como o meu avó chisca o ollo, nunca sei exactamente o que queren dicir. E o home da muller que estaba detrás miña converteuse no rei do bricolaxe, supoño que estaría contento, polo menos ocupado, e a súa dona encantada. Así que eu,

cando teña fillos vounos apuntar a bricolaxe, costura e cociña, que lle vai resultar útil na vida, con ou sen confinamento. Incluso creo que debería darse na escola, en primaria, aprender cousas para a vida, como os problemas de matemáticas estilo Xoán mercou tres canecas...

Ao mellor, hoxe en día, estase sobrevalorando demasiado o apuntar aos nenos a actividades extraescolares deportivas e musicais, como se todos fosen potencialmente profesionais. Porque os meus avós non foron a estas actividades, pero recordan as comidas familiares na que cantaban todos xuntos e sempre había alguén que tocaba a guitarra, a gaita ou petaba na mesa. Ademais, en canto aparecía un balón poñíanse a xogar ao fútbol ou o brilé. Quéixanse de que agora, cando nos xuntamos en familia para celebrar un ani-versario ou quedan cos amigos para festexar o que sexa (o de menos é o motivo, nunca saben dicir porqué, só que tal día van a non sei onde), a pesar de que os netos dos seus amigos xogan en diferentes equipos de fútbol (a min métenme no mesmo saco) ou van ao conservatorio (tamén pertencín a ese grupo, pero co gallo do bacharelato quedei excluído dese privilexio) non fan nada xuntos e só están pendentes dos móbiles.

Mañá, cando vaia polo pan, voulle apostar a quen estea diante miña na cola que despois deste confinamento na que as tecnoloxías nos axudaron tanto (teletraballo, clases virtuais, videochamada, etc.) só estamos desexando poder estar xuntos para tirar co móbil e estar coas persoas. Despois do estado de alarma xa non haberá colas para o pan e vaimos ser complicado seguir escoitando conversas alleas. Supoño que as botarei en falta.

1.º BACH. D

CURSO 2019 - 2020

A miña manía

por Santiago Rodilla

E sucedeu, sabía que ía pasar, desde o momento en que a criatura entrou nas nosas vidas, sabía que era cuestión de tempo antes de que pasase. Non é de estrañar que teña discutido tantas veces coa miña moza por ese gato estúpido e porque me convenceu no seu momento, que se non nunca tería adoptado un.

Coa responsabilidade que supoñen estes bichos, enchendo todo de pelo ... E as miñas cuncas van para pagalo, si, as miñas cuncas. Todos os días me levanto e o primeiro que fago é ir velos, ver se aínda están tan limpos e ben situados, todo polo seu tamaño, xa que os deixei a noite anterior.

Pero hoxe, en canto me levantei e fun ver as miñas preciosas cuncas, atopei unha escena que literalmente me rompeu en mil pezas. Aquel felino diabólico, tan

quente coma se non fose nada con el, estaba deitado no armario dos meus tesouros de porcelana, todo roto no chan da cociña. Finalmente teño unha escusa para desfacerse dese asasino.

H₂O

Balancéase sobre o bordo e observa o vacío, esvara pola punta e sente o xélido frío.

Agrúpase e disténdese, defórmase e cae. A gravidade empúrtaa e da tranquilidade sae.

Reflexa o contorno e o aire humedece, corre a súa vida e por rematar devece.

Chega ao final. Achátase e divídese en fraccións do seu ser e na terra mestúrase.

Morreu outra pinga de auga, dende a folla suicidouse pola vertixe de rodar e pola soidade que sofre.

Xa non é ela. Xa non existe. Agora é barro pero a tristeza persiste.

1.º Premio Ven Veñas Maio ... Mariña Maceiras Segovia

CURSO 2019 - 2020

1.º BACH. B

Os sete ananos de segundo de bacharelato

En segundo de bacharelato hai moitos tipos de estudantes pero estes son os máis comúns, xa comprobaredes con quen vos sentides máis identificadas

ELENA: Obviando a pandemia mundial, segundo é dos mellores cursos! Seredes os maiores do instituto, coma os que tanto admirabades antes, e escoitaredes tanto as palabras ABAU e Selectividade que cando chegue o momento estaredes preparadísimos. É un curso estresante, si, pero os profesores e os teus compañeiros vanse portar xenial contigo, e serán

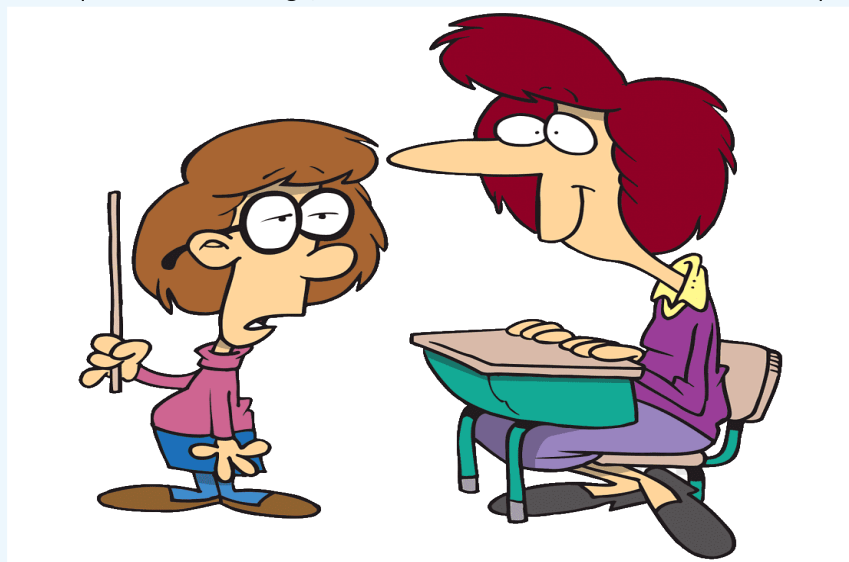
bacharelato é un curso que como todos, ten os seus pros e os seus contras. Aínda así non sabería decantarme por ningún dos dous.

Neste curso, convertémonos nos maiores do instituto. Que emoción! Levamos pensando neste momento dende que entramos en secundaria. Así e todo, pensándoo mellor, non sei se estar alegre ou non. Unha vez rematado o ano escolar daremos por

Non podemos esquecernos que o mellor foi cumprir 18 anos. Xa podo votar! Mais que pena facerse maior en verdade. Moitos cartos gastamos en fotocopias. Deixáronnos pobres! Pero que sería de nós sen eses apuntes? Como todo, o curso chega ao seu fin. Toca desfrutar da graduación e do verán cos amigos. Será posible?

MARÍA: Obviando a pandemia mundial, segundo é dos peores cursos! Diranvos que seredes os maiores que iso é xenial pero é mentira. Ninguén vos respectará polos corredores e seguiranvos empuxando polas escaleiras. Xa na clase, escoitaredes a palabra ABAU tantas veces que resultará estresante xa dende o primeiro día. Os profesores aparentarán ser amables e parecerá que vos van a axudar pero todo o contrario, e os compañeiros aínda peor xa que aquí todos somos moi amiguiños ata que chega o momento de marcar as datas dos exames, pasar os deberes polo grupo ou loitar pola nota. Outra cousa... A nota! É sen dúbida o peor deste curso. Non terás tempo libre ningún, non durmirás e incluso pasarás os recreos a agardar en conserxería pola fotocopias. Un conselliño: se estás en primeiro da ESO é un bo momento para comezar a aforrar para as fotocopias de segundo de bacharelato. Pero o peor é rematar terás a graduación, que se pode resumir como moitos gastos nunha noite total para cear de pé, rematar con dor de pernas e despois ter que seguir a estudar. Xa por último, ese tan ansiado verán que pasarás agobiado por conseguir un piso ou unha residencia e unhas boas becas e que pasará voando. É un curso horrible, lembre cando esteades nesta situación que vos avisei con antelación. O que avisa non é traidor!

IVÁN: Obviando a pandemia mundial, este curso pasoume tan

moi comprensibles, non te estreses pola nota. Terás que comezar a traballar para poder pagar as fotocopias, así teredes experiencia para o futuro! Non durmirás moito, pero é coma unha aprendizaxe para cando poidas saír de festa, así aguantarás ata moi tarde. Terás moitos momentos bos cos teus compañeiros, aínda que non vaiades saír moito da casa, cando teñades tempo libre ídolo aproveitar ao máximo. Pásase rapidísimo, cando vos queirades dar de conta, xa seredes maiores de idade e estaredes vivindo a graduación e o voso verán. É un curso xenial, tendes que ser positivos, todo sairá ben, lembre cando esteades tristes: un sorriso e a seguir!

ALEJANDRA: Obviando a pandemia mundial, segundo de

finalizada unha das etapas máis importantes da nosa vida ata o momento onde cada un tomará un camiño diferente. Nunca esqueceremos o compañeirismo deste ano, aínda que as veces o ambiente non era o máis adecuado. Tivemos un gran apoio dos profesores a pesar do complicadas que resultaron algunhas materias, do agobio dos exames e do recordo constante da selectividade, día si e día tamén. A preocupación polas notas de corte estivo presente día e noite cando non sei que vai ser da miña vida nin que quero estudar. Ás veces, pasámonos o día enteiro estudando, temos poucas horas libres, pero isto fai que as desfrutamos máis. Pero, pensándoo ben, non sei que facer nese tempo xa que a miña cabeciña está nos libros.

CURSO 2019 - 2020

lento o tempo, cada día que pasa conto os días e aínda non podo saír cos colegas. En realidade ter 18 ou 17 anos é o mesmo, o único que cambia é o legal da situación, parvadas! O apoio entre todos os compañeiros non serve para nada, ter que pedir axuda unicamente te fai máis débil e demostras as túas debilidades e os recordos de estar cos colegas tampouco é tan bo, lembrar o pasado é de perdedores xa que hai que vivir o presente, aínda que non sexa o ideal. Ademais, non notei nada de apoio, sempre con traballos e exames, a este paso caerame o pelo! O pouco tempo libre que temos esta condicionado e recluso polo noso fogar, non hai dereito. Mais ben é certo que non saír da casa ten as súas vantaxes, que hai mais seguro que a nosa casa?, nada, polo cal, é a mellor opción nesta situación. A preocupación pola nota é unha parvada, unha nota non define nin a túa vida nin a túa forma de ser. Isto tamén ocorre cas noites sen durmir, a vida nocturna é fabulosa, hai menos ruído e fai máis frío. Moitos quéixanse por ter que gastar cartos en fotocopias, eu creo que tampouco imos morrer por gastar 20 céntimos, non sexamos ratas. E xa por último, a graduación tampouco é para tanto, que noxo ir por aí co teu traxe e que remate manchado, é mellor quedar na casa.

JUAN: Obviando a pandemia mundial, segundo de bacharelato non é unha gran novidade. Poderíamos dicir que somos os maiores do instituto, sen embargo, isto da un pouco igual en verdade porque segues facendo as mesmas cousas que nos cursos pasados.

En realidade o apoio entre os compañeiros non importa demasiado debido a que cada un céntrase no seu, uns non fan nada (coma min) e aos outros só lles importa o seu. Incluso a convivencia nas excursións non é do máis memorable. É verdade, xéranse recordos entre nós pero sinceramente non creo que os lembre nuns anos.

Os profesores, apoiar apóiannos, pero non é nada novo, non obstante,

nunca lles prestei moita atención. Outras persoas din que se disfruta máis o tempo libre que temos porque temos menos, sen embargo, eu sigo tendo o mesmo tempo libre ca antes e desfrútoo igual.

O único que podo dicir que é verdade é que o tempo pasa voando, eu non me decatei de como de rápido pasou, aínda que me dá un pouco igual.

Tamén estou farto de que digan que o mellor deste ano é a graduación e o verán porque sinceramente a graduación é moi aburrida e no verán fago as mesmas cousas que facía no anterior.

Conclusión? Unha parvada de curso que sen esforzarse podes sacalo facilmente e se non me cres só tés que mirarme a min que non fixen nada.

SERGIO: Obviando a pandemia mundial, a verdade é que, ao sermos os maiores do instituto, invadíume unha sensación de seguridade para afrontar segundo de bacharelato. O certo é que os meus compañeiros foron para min coma unha familia e pasei momentos moi divertidos con eles. En canto ao profesorado, amosouse moi comprensíbel con todos aqueles que sentían un continuo estrés pola dificultade do curso, xa que houbo un bo número de alumnos que pasaban noites enteiras sen durmir; aínda que eu logrei ter moito tempo de lecer e incluso reuníame cos meus amigos todos os días.

Por outra parte, hai dous feitos significativos que acontecen mentres se está a cursar segundo de bacharelato: a maioría de idade e a graduación, na que se premia todo o esforzo feito durante o ano, se ben é certo que eu non apreciei demasiada diferenza con respecto a cursos anteriores.

Tamén cómpre destacar a ABAU, un exame co que os profesores non paran de meter medo, e que ao final resultará non ser máis que unha probiña sumamente fácil. Non obstante, a sensación de abafío, angustia e desacougo está á orde do día entre os meus compañeiros,

constantemente preocupados polas notas de corte; mentres que a min, a pesar de querer entrar nunha carreira que require dunha nota alta, non me está a supor ningún problema acadala. En síntese, segundo de bacharelato é un curso tan fácil que ao final pasa voando.

ALEX: Obviando a pandemia mundial, segundo de bacharelato é un curso onde es o maior do instituto, e iso está ben, malia que tamén por iso, tes unha maior responsabilidade e máis tarefas, xa que é un curso máis complexo cada ano.

Os profesores procuran axudar e preocupanse. A pesar de todo a palabra “selectivo” non deixa de rosmar nos seus beizos. Hai pouco tempo libre polo que aprendes a desfrutalo máis.

Por outra banda, é o ano no que moitos cumprimos a maioría de idade e iso significa festas, privilexios, a graduación despois de tantos anos; todas estas noites sen durmir, que parecen moitas, son aínda máis sumadas ás de estudo cos apuntamentos e as caras e excesivas fotocopias.

En definitiva, segundo de bacharelato é un curso moi bonito aínda que tamén moi feo, no que se fan amizades e se distancian outras, pero a pesar de todo, hai unanimidade, é un ano que pasa moi ás prásas!

Alejandro Carrazoni Entenza

Racismo e solución

Este luns 25 de maio produciuse un incidente na cidade de Mineápolis, en Estados Unidos, que terminou coa morte de George Floyd, un cidadán estadounidense afroamericano a mans dun ex policía das forzas dos Estados Unidos.

Ao parecer, George Floyd foi detido por ter utilizado un billete falso, motivo polo cal o policía Derek Chauvin inmovilizou a George para apresalo, pero o modo no que o fixo foi de xeito cruel e violento. Tivo esta persoa boca abaixo apoiando o seu xeonllo na súa gorxa durante máis de oito minutos, ata que finalmente, cando o soltou, morreu aos dous minutos.

Este acontecemento foi motivo de que moitas persoas se revelase en contra da brutalidade policial. É obvio que se trata dunha cuestión de racismo, e non polo feito de que George sexa afroamericano, senón porque o policía en cuestión ten moitos casos sen revisar por abuso da súa autoridade e racismo.

A miña opinión é que a nivel legal Derek Chauvin non vai ir ao cárcere, xa que a defensa xa está alegando homicidio involuntario e

algo que o ex policía ten a favor é que George morreu despois de que este o soltara, polo que, obviamente, Derek non sabía ata que punto podía estar ocasionándolle dor a George, o que favorece ao que di a defensa de homicidio involuntario. Aínda así, polo simple feito do excesivo abuso de poder que estaba facendo, eu creo que debería ir ao cárcere como mínimo, e a cuestión é ata que punto sabía Derek que podía chegar a facer isto? Hai que ter en conta que en varias ocasións George intentou explicar que non estaba armado e que non era capaz de respirar, acaso non é isto motivo suficiente como para soltar ao detido e porlle unhas simples esposas?

Outro tema a tratar é sobre que facer cos outros policías presentes na escena. Aínda que xa están todos despedidos, é suficiente corrección para os involucrados? Na miña opinión, si. Se sabemos que Derek non sabía que podía chegar a matar a Floyd, como o ían saber os seus ex compañeiros? Aínda que a perda do seu traballo poida parecer unha pena insuficiente, o cárcere paréceme excesivo. Ben é certo que lle sumaría unha multa a cada un dos

ex policías que presenciaron a escena sen facer nada.

A indignación que ten desatado unha vez máis un incidente relacionado co racismo é mundial. Pero, de que serve saír á rúa dous ou tres días en contra do sistema policial estadounidense para logo esquecelo de xeito tan sinxelo? Eu creo que hai que tomar medidas de inmediato, paréceme inconcibible que en pleno século XXI siga habendo un racismo tan brutal que pode chegar a acabar coa vida dalgunhas persoas. Isto tamén afecta de xeito moi grave ao corpo nacional de policía dos Estados Unidos, xa que se está lixando a súa imaxe cando, obviamente, non todos os policías son así.

En conclusión, o racismo é un tema fundamental que hai que tratar de inmediato, xa que, desafortunadamente, segue existindo, e por desgraza non só nos Estados Unidos, senón en todo o mundo. Neste mundo existe unha única raza e é a raza humana, todos somos iguais e todos temos os mesmos dereitos, a nosa cor de pel non significa que algúns merezan máis que outros, todos merecemos as mesmas oportunidades.

CURSO 2019 - 2020

A silueta

Non, non estaba soñando, nin tampouco era o típico das películas nas cales o protagonista vai a cociña e colle un coitelo. Non, esta vez era de verdade, vía como, detrás da cortina do salón, había unha silueta dunha persoa.

O medo paralizábaa, tremíanlle as mans e na súa fronte esvaraban pequenas gotas de suor. Necesitaba facer algo, porque se non, en menos do que se imaxinaba tería diante a esa persoa.

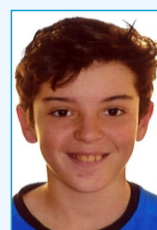
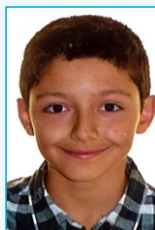
Escondeuse na habitación do pánico, que un día, o seu médico recomendoulle facer, para as veces nas que lle daban os seus ataques.

Preguntábase se o que vira era real ou era un dos seus inventos da cabeza. Non, esta vez era real, diso estaba segura.

De repente, deuse conta de algo... Estaba soa nesa habitación branca e valeira, sen móbil... Qué faría agora?

Nese mesmo intre, viu como se movía o manubrio da porta. Alguén ía entrar. Tiña moito medo, xa non podía facer nada, estaba acabada...

A porta abriuse de golpe. Non, non podía ser, outra vez non. Esta vez estaba segura de que vira unha silueta... E era unha silueta, pero era a do seu fillo, quen non era capaz de abrir a porta da casa.

1.º ESO B

A mellora do sistema educativo

Juan González Carballo

Estamos nunha época onde todo ten evolucionado moito, o transporte, a internet, as tecnoloxías, a comunicación... Hoxe en día todo progresa e búscase mellorar todos os aspectos da nosa vida pero creo que nos estamos esquecendo dun tema moi importante e non o estamos tendo en conta: o sistema educativo.

O sistema educativo permanece igual que hai polo menos 50 anos, este feito faime pensar se sentar nunha aula e escoitar a un profesor explicar uns contidos que logo vou ter que memorizar para despois dun mes esquecer vaime ser útil na miña vida. Só hai que preguntarlle a un alumno se lle gusta aprender e ir ao colexio para decatarse que algo está funcionando mal. Non hai ningún neno que lle apeteza ir a clase para aprender porque realmente non aprendes. Quen decide que temario debemos aprender? Non debería elixir cada persoa cales son os seus

gustos e inquietudes? Creo que ata primaria deberíamos ter uns contidos básicos que nos proporcionen o coñecemento suficiente como para comezar a elixir os nosos camiños sen pechar ningunha porta. A min gustaríame que na miña educación me formasen para un futuro pero prefiren ensinarnos a identificar un complemento directo durante dez anos antes que ensinarnos a falar en público, educación sexual, convivir con persoas ou algo que nos faga remover os nosos gustos e encontrarnos a nós mesmos. As persoas que deciden como funciona este sistema pretenden formar novas xeracións ou prefiren formar unha sociedade ignorante á que poidan manipular? Persoalmente, aprendo moito máis nunha tarde investigando temas do meu interese que unha semana en clase indo practicamente obrigado.

Non só temos que adaptarnos nós ao sistema educativo en lugar de

que sexa ao revés que ademais temos que competir co resto de alumnos para saber quen pode facer algo na súa vida e quen é un inútil. Cada traballo que facemos, cada exame, a nosa actitude e comportamento, todo ten unha calificación que te define para dividir aos alumnos en grupos. Probablemente nin o peor da clase sexa o máis inútil nin o mellor é o máis cualificado. E o mellor non vai a triunfar máis que o peor pero o sistema educativo non premia a creatividade ou orixinalidade, só premia a memoria. Ás cualificacións o único que fan é facernos comparar entre nós e competir por ser mellores cando hai moitos aspectos máis nos que podemos destacar que en ter as mellores notas.

Non sei como facer un sistema que nos motive e nos ilusione a facer o que queiramos ou a ter unha propia personalidade cos nosos gustos pero o que si teño claro é que non se pode facer un sistema educativo desde fóra, é necesario coñecer a opinión dos estudantes para poder mellorar a aprendizaxe. Xamais me preguntaron se estou conforme co que estou facendo cando estudaba cursos obrigatorios e é de suma importancia que os encargados de elaborar este sistema coñezan a perspectiva máis importante para elaboralo.

En conclusión, penso que debería tomarse a opinión do alumnado para mellorar o sistema educativo que ao meu parecer non funciona. Este sistema debe motivar aos estudantes para incentivar a aprendizaxe e que se interesen por eles mesmos e non por obrigação e así quizais poidamos chegar a ter un futuro con persoas ben formadas capaces de soste un país.

CURSO 2019 - 2020

CURSO 2019 - 2020

O caso de George Floyd é o máis sonado das últimas semanas xa que se trata claramente dun caso de abuso da autoridade policial, ata o punto que cren que poden cometer un asasinato e quedar impunes. Certo é que como George houbo centos de persoas negras que sufriron a mesma sorte de ser asasinados pola policía, polo único motivo de prexuízo e racismo. Hai casos coñecidos e dos que se teñen evidencia, pero o máis triste de todo é que haberá moitos máis casos os cales simplemente non se reportan ou non se ten evidencia do crimen cometido e a policía en cuestión queda libre de todo tipo de cargo. Suponse que o corpo de policía é a organización que vela pola nosa necesidade e vive para protexernos, que en situación de perigo se presenta para controlar a situación, pero sinceramente o único que eles protexen é o que para o seu criterio é importante. Non fai falta ir a EEUU para ver casos de abusos policiais, aquí mesmo en España danse centos de casos que ironicamente na súa maioría son detencións de xente estranxeira. Persoalmente teño vivido caso de estar camiñando por un sitio e que por “control rutinario” unha patrulla me pida os documentos e me faga un pequeno interrogatorio obrigándome a dicir todos os meus datos só para convencelos de que non supoño un risco.

Hai uns días produciuse un gran número de manifestacións, ilegais, xa que o lugar no cal se celebraron estaba en estado de alarma, este sitio en cuestión era o barrio Salamanca, un poboado ben coñecido por ser un dos lugares máis ricos de Madrid. A xente saíu das súas vivendas en busca de que o presidente quite a comunidade de Madrid da fase 0, para que eles poidan volver a practicar todos os seus ocios,... A cuestión de todo isto

O racismo e as manifestacións

é que a policía limitouse a mirar e controlar que ninguén sufrise danos, pero cando en Cataluña houbo manifestacións pola independencia a policía despregou o seu armamento intentando escorrer a xente, o cal demostra claramente como un corpo tan importante e indispensable ten máis preferencia por uns que por outros.

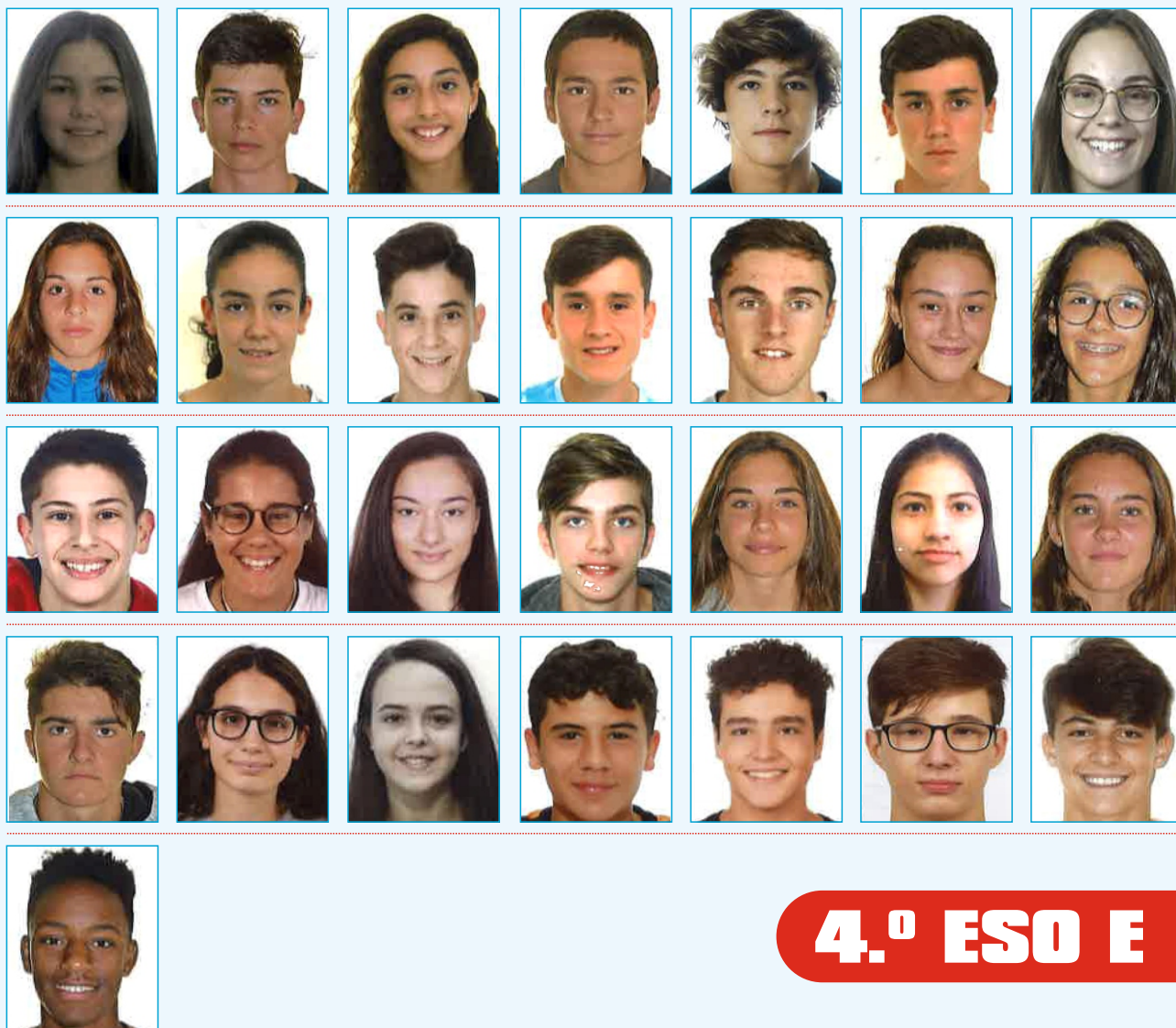
Volvendo ao tema de George Floyd, a xente fartouse e comezou a manifestarse por todo o país en busca de xustiza para os catro policías involucrados no seu asasinato. As protestas están tomando un ton anarquista ata o punto de incendiar a comisaría de policía do estado de Minneapolis, hackeos a centrais e saqueos.

Moita xente critica isto, xa que se está recorrendo á violencia e aproveitando a situación para provocar caos, pero onde estaba a paz e tranquilidade cando este individuo foi sometido, inmovilizado e posteriormente asasinado?

A única maneira de que se tomen medidas e se escoite unha petición é facendo ruído e dando a entender a que non se vai parar ata que se faga xustiza e os criminais acaben entre reixas. Os reponsables de todos os danos causados e que están por causarse serán por culpa do estado de EEUU, xa que nel está o deber de pór a penitencia necesaria ao causante de todo isto.

Cedo ou tarde farase xustiza, pero o máis triste de toda esta historia é que se volverá a repetir, volverá a suceder máis veces, todo ate que se comece a facer un cambio e educar debidamente, xa que sen dubida con racismo non se nace, senón que se crea a través da ideoloxía e pensamentos das persoas, o cal sinceramente é o máis triste de todo.

4.º ESO E

1.º BACH. C

CURSO 2019 - 2020

XXV Certame de "Tarxetas de Nadal 2019/20"

Nadal 2019-2020

Nestas Festas

utiliza a lingua,

e non só para

comer ou bicar

GNL DO SÁNCHEZ CANTÓN

Os clubs de lectura de 1º de ESO con MARÍA SOLAR

No mes de decembro, os clubs de lectura de 1º de ESO, puidemos asistir cunha chea de rapazada doutros institutos a unha conferencia da escritora María Solar, arredor da súa novela "Os nenos da varíola".

Na súa charla a escritora e presentadora da TVG, relatounos como despois de rematar a carreira de Bioloxía pasou a ser presentadota na televisión e como comezou a escribir.

Contounos como se interesou polo tema central desta obra, o traslado da vacina da varíola a América, como se documentou e como imaxinou e escribiu a historia. Aportounos moitos datos como en que consistía a enfermidade, como se crearon

as vacinas e sobre os personaxes protagonistas da novela baseados en personaxes reais.

Despois de responder ás nosas preguntas, amablemente permitiu que nos fotografáramos con ela...

3.º ESO D

CURSO 2019 - 2020

A Pena Capital?

Nos Estados Unidos, a pena capital é legal en 29 estados, e dende que se reinstaurou no ano 1977 sempre houbo un debate sobre se debería existir ou non a pena de morte. A cadea perpetua é variable mais semellante, pero a cuestión é: merece un violador o un asasino en serie un teito e comida con algúns

de haber con respecto a quen se lle debería aplicar e a quen non. En primeiro lugar, gustárame dicir que eu si que estou a favor pero con moitas exclusións. Nun xuízo xusto e aplicándolle ao criminal os seus dereitos, considero que se o delito que cometeu é suficientemente grave como para condenalo (violación,

con isto.

O seguinte que me gusta tratar é a reinserción social. É obvio que nalgúns casos si que é posible que un homicida se reinserte na sociedade, pero se por exemplo o 50% deles logran levar a cabo unha vida normal cun traballo estable e o outro 50% volven a cometer crimes, non compensa sacalos a todos xa que en ningún momento podes saber se alguén vai reincidir ou non. Neste caso estaríamos falando de que é posible aplicar sobre estes a cadea perpetua, pero eu só a aplicaría en cárceres con xente que cometeu os mesmos crimes ou similares. Non me parece xusto que alguén que cometeu un delito de estafa ou outro crime “menor” teña que convivir e compartir teito cun terrorista ou cun secuestrador.

A modo de conclusión, gustárame remarcar a dificultade dun goberno para ter que tomar a decisión de legalizar ou ilegalizar a pena de morte, aínda que neste texto fale de xeito tan aberto, á hora da verdade tería que ter moitos factores en conta e teríase que ver cada caso con moito detemento.

por **Alejandro Carrazoni Entenza**

entretementos durante o resto da súa vida?

Ao longo do tempo, a pena capital foi evolucionando, dende a fogueira, a forza, a guillotina, o fusilamento, a cámara de gas, a cadeira eléctrica ata a inxección letal, que é a máis usada en América. Canto máis avanzamos na historia, menos frecuente é o uso desta corrección. A pregunta máis difícil de resolver nos países que aplican esta condena é cando debe de aplicarse. Na maioría dos países esta sanción é moi excepcional, pero nalgúns lugares do este como Arabia Saudí ou Irán, o prezo por ser adúltero ou homosexual é a túa vida.

Este tema é máis complexo do que un cre, unha opinión acerca disto non pode ser simplemente se estás de acordo ou non. Se o teu ditame é a favor da pena capital terías que falar tamén de todas as excepcións que debería

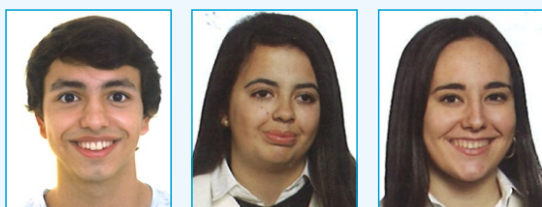
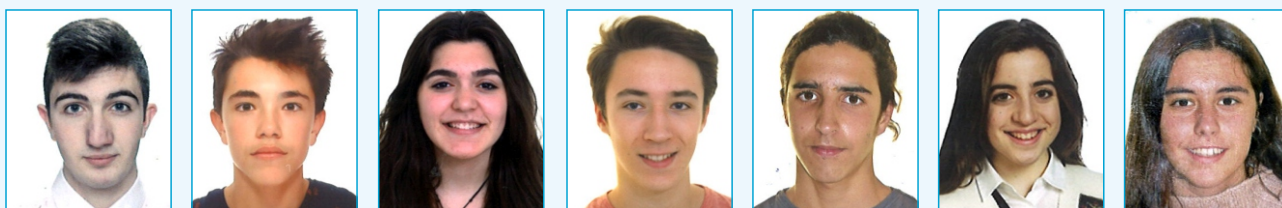
homicidio...) debería condenar.

Outro tema importante é a opinión da familia ou amigos da vítima acerca do delincente. Se o declaran culpable dos crimes que o acusan, e estes crímenes están estipulados como merecentes de pena capital, a opinión da familia ou amigos debería ser moi importante xa que eles son os que máis sofren

CURSO 2019 - 2020

2.º BACH. A

2.º BACH. D

CURSO 2019 - 2020

Érased unha vez, en Barcelona, un famoso explorador destinado ás Américas coa misión de axudar na conquista das tribos alí presentes. El aceptou coa única condición de levar a súa familia consigo, mais só puido levar con el a súa filla, Branca de Neve, xa que non permitían ás mulleres navegar e só fixeron a excepción con ela por ser unha rapaza de nove anos. Soamente tres meses despois partiron cara ao seu destino, “Quisqueya”.

Ao desembarcaren non tiveron ningún problema, non parecía haber ningún pobo hostil, e iso cumpriuse ata o terceiro día da súa andaina, cando toparon unha tribo. Alí, recibíronos un montón de homes e tamén o xefe da mesma, que tras ver as armas dos españois comprendeu a que viñan e non opuxo resistencia, mais mediante xestos deu a entender que quería a cambio a nena. Nun principio o pai rexeitou a oferta, mais entendeu que senón terían que iniciar un enfrontamento físico e non quería arriscarse a perder a algún home, xa que só eran vinte e dous, e ademais cabía a posibilidade de que neste matasen a Branca de Neve, polo que preferiu entregar a súa filla, e ó día seguinte produciuse unha gran cerimonia na que o xefe casou coa pobre Branca de Neve, quen non tivo nin voz nin voto a pesar dos seus gritos e choros, e na que o xefe tamén lle deu unha muller a cada europeo.

Branca de Neve pasou unha semana realmente dura. Para comezar, xa non destacaba pola súa beleza, senón que era considerada unha especie de escrava, tiña que ser totalmente submisa. Pasara os sete primeiros días intentando non consumir ningunha relación sexual fuxindo

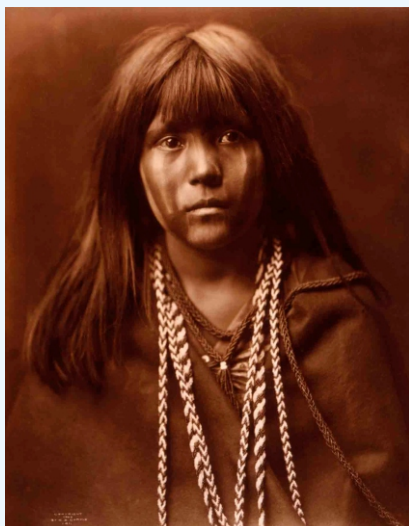
BRANCA DE NEVE, UNHA MOZA DO S.XVI

á choza do seu pai, quen conseguía calmar ao xefe da tribo, mais ela sabía ben que esa situación non era sustentable, xa que os dous estaban comezando a enfadarse. Ademais, a súa madrastra, a muller coa que casou o seu pai, tamén a trataba mal porque tiña medo de que o pai de Branca de Neve quixese volver a España, e mentres estivese aí a pequena el non deixaría de pensar nese país e na muller que deixou alí. Non podía quedar sen marido, porque senón ela sería considerada unha mala esposa e quedaría soa, e dentro de pouco tería que deixar o seu posto na tribo, non podía permitilo, senón quen ía cazar para ela?

Os días pasaron rápido, os brancos decidiron non intervir na política da tribo e dedicáronse a

explotar os seus recursos, dándolles a cambio diversos produtos manufacturados. Os homes pasaban todo o día fóra co mercado ou cazando, mentres que as mulleres simplemente arraxaban as chozas, lavaban as teas, falaban entre elas e cociñaban. Non obstante, Branca de Neve non podía falar con ningunha das mulleres, xa que non comprendía a súa lingua, e todas as deixaban de lado porque lles parecía moi fea, e polo tanto non podía tampouco pedirllas axuda, polo que mediante a observación aprendeu pouco a pouco a encargarse das súas tarefas, aínda que cociñar custáballes moito, e ao non ser capaz de facelo apropiadamente, o seu marido golpeábaa e remataba por ir comer xunto co pai de Branca de Neve, deixándoa a ela sen comida. Por si fora pouco, un día destes o xefe cansou de todo e violou a pequena. Ela gritou, rogou, chamou ao seu pai, á súa nai, mais ninguén lle axudou. Sentíase rota, apenas podía moverse, non quería mostrar a súa cara a ninguén, sentía vergoña, ela soamente quería seguir coa súa vida de antes, que a súa nai a consentise e xogar con outros nenos, mais tan sequera vira nenos alí.

Branca de Neve rebentou, non veu ó seu home esa mañá, fíxose a durmida e cando as mulleres foron a cadansúa casa a cociñar, fuxiu, correu sen mirar atrás, sen rumbo, deixando como única pegada as súas bágoas, mais dos 360º nos que podía fuxir, escolleu a fracción incorrecta e deu xusto cos homes cazando. O xefe ía agarrala para levala á casa e castigala por esa humillación cando apareceu a súa madrastra, quen se enfrontou a todos eles,

deixando á pequena fuxir, e gritando sinaloulle cara ao seu leste, dirección na que a rapaza correu sen pensalo dúas veces, escoitando de fondo os gritos da muller que pensaba que a odiaba mais que acabara de dar a súa vida para protexela.

A súa madrastra, tamén chamada Haití, era a filla do anterior chamán da tribo e decidiu legarlle a ela o seu posto, a pesar do seu xénero. A noite do día anterior, o espírito co que se comunicaba no común, o Kalson Woug, tirou un pau que tiña fóra da súa choza, e cando foi colocalo no seu sitio, escoitou con perfecta claridade os gritos da rapaza. Sorprendida, pensando que era o designio do espírito, foi ver que estaba ocorrendo, e atopouse coa brutal violación á pobre rapaza. Nese entón comprendeu que non era tan distinta as mulleres da súa tribo, que sufriron o mesmo con aínda menos idade, e un calafrío percorreu o seu lombo, pois deuse de conta que esa rapariga podería ter sido ela se o seu pai non lle tivese cedido o seu posto, o que lle permitiu non depender de ningún home ata ese entón, aínda que estaba a chegar o momento de deixar o seu posto. Foi por isto que decidiu axudala, regalándolle a súa vida, pois foi xulgada por toda a tribo e decidiron encerrala para sempre nunha chabola sen a compañía de ninguén, tendo que dedicarse soamente aos espíritos e a adestrar a un dos indíxenas máis novos para poder prescindir dela en pouco tempo.

Branca de Neve correu ata esgotarse, momento no que se tirou ao chan. Tras relaxar a súa respiración, parouse a contemplar con atención a paisaxe que a rodeaba, e observou un buraco e decidiu entrar para agocharse.

Nun primeiro momento sentiu terror, xa que apenas había luz, só a natural que era capaz de entrar, e todo era rocha e madeira. Era unha mina, feito que non tardou en descubrir con posterioridade cando atopou a uns dez rapaces que debían ter entre seis e dez anos cubertos de feluxe e carbón que ían con cadanseu pico. Estes a observaron con incredulidade, parecíalles raro ver a unha rapaza tan pálida, e deixaron as súas obrigacións para aproximarse a ela e tocala para comprobar se non era un espírito, mais axiña pararon cando ela comezou a chorar, momento no que se afastaron tres dos rapaces, mentres que os outros sete permaneceron ao seu lado, en silencio, sen moverse, prestándolle o seu apoio. Eles e Branca de Neve fixeron boas migas enseguida, e pasou con eles todo o día. Cando pasaba algún home para controlar se estaban traballando, ela escondíase en pequenas franxas da parede aproveitando o seu pequeno tamaño. As noites pasábanas tamén na mina, durmindo só dúas horas seguidas, e o resto eran simplemente horas soltas durante as sextas que realizaban cando os homes non estaban.

Os oito nenos sabían que non podían seguir así, os dous días que pasaran xuntos convertéranos en irmáns, os sete rapaces eran capaces de comprender a nena só a través do mirar e viceversa, e por iso mesmo querían fuxir, vivir sen adultos, os oito en paz, pois Branca de Neve xa abandonara a idea de volver a España e aínda que tivese a oportunidade, non estaba disposta a deixar os seus amigos, a súa familia elixida. A noite do día seguinte finalmente abandonaron a mina, pero non sen dificultades, xa que os europeos os atoparon e

foron tras deles, incluso empregaron as súas armas de fogo, aínda que os rapaces eran tan pequenos debido á desnutrición que non lles deu ningunha bala.

Por casualidades do destino, botaron correr sen quere-lo cara a tribo da que viñera Branca de Neve, mais unha muller de pel branca como a neve, o cabelo negro como o ébano e os labios vermello como o sangue detívoos, era Branca de Neve, a nai da pequena.

Branca de Neve quedara embarazada cando era moi nova, pois tivo unha aventura cun cazador, e de aí saíu a pequena Branca de Neve, que recibiu o mesmo nome que a nai coa esperanza de que de maior fose tan bela como ela. Cando estaba embarazada, casou co pai de Branca de neve, aínda que foi un matrimonio de conveniencia, xa que as dúas familias eran de boa posición. Cando o seu marido lle dera a nova de que ela non podía embarcar coa súa filla, negouse en rotundo, mais non puido facer nada por impedilo, polo que dende ese momento comezou o seu plan para recuperar a súa filla: conquistar a un capitán de barco, o que lle resultou doado, e convencelo para ir a “Quisqueya” en busca de riquezas. O seu plan funcionou á perfección, e por iso estaba alí, diante da súa filla, quen se botou aos seus brazos, chorando da alegría, mais se negou nun principio, pois non quería deixar aos seus irmáns. Non obstante, a súa nai aceptou adoptalos, e así marcharon os tres no barco de volta a España, xunto coa nova parella da Branca de Neve, e formaron todos eles unha feliz familia.

Beatriz Ferradás Pacheco, 2 BACH A

CURSO 2019 - 2020

Galiza e o confinamento

por **Johao L. Torres Vega**

Como xa sabemos, atravesamos por unha situación do máis inesperada posible, unha pandemia global. O 14 de marzo, o alumnado de colexios e institutos víronse forzados a abandonar as aulas, como dando por finalizado o seu curso escolar. Isto para a maioría puido ser un alivio, xa que practicamente perderían tres meses de clase, pero o alumnado de segundo de bacharelato non tivo a mesma sorte, xa que para eles os últimos tres meses son os máis importantes tanto para subir nota na súa media como para prepararse para a tan ansiada e temerosa ABAU. As primeiras semanas non se lle deu moita importancia, xa que se pensaba que ían ser poucos días, pero ao ver que o estado de alarma se delongaba cada vez máis, o profesorado comezou a buscar solución e maneiras para axudar aos alumnos a non perder todo un ano escolar, e polo tanto a súa posibilidade de entrar a universidade. O máis habitual foi mandar tarefas para entregar e vídeo-conferencias, para tratar de explicar o temario que quedou por dar así

como repasar o xa dado.

Despois, cara á finais de maio, o alumnado xa debería de estar graduado e preparando a selectividade, pero polas condicións vividas, o curso prolongouse ata tres semanas máis; por sorte, dados aos progresos e boa actitude da poboación ante esta crise, Galiza comezou a estar na fase dúas do programa de desescalada, o cal permite, con moitas limitacións, acudir aos alumnos de último ano de bacharelato a un par de horas ao día para así reforzar a súa aprendizaxe e preparación.

Coma xa puidemos ver no transcurso desta corentena, o pobo galego soubo como comportarse ante o covid-19, permitíndonos un gran avance contra a súa loita e dándonos liberdades que outras comunidades coma Madrid non poden ter. Isto dá moito que falar, xa que o compañeirismo e solidariedade impregnou as casas, dándonos ánimos e esperanzas a través dos aplausos ás 8 PM en honra os corpos médicos que tanto loitaron e continúan a loitar para parar esta pandemia, as cancións que os vecinos poñen para dar alegría e cantar co todo a veciñanza, o aprecio e nostalgia que se xerou ao non poder ver nin tocar maioría de parentes e amigos, que se transformou en amor e apreciación dos pequenos detalles e sobre todo a unidade familiar que brinda o permanecer tanto tempo xuntos.

Estamos xa case no final do camiño, en busca da normalidade, para facer que esta etapa das nosas vidas se convirta só nun amargo recordo, do cal haberá que aprender e emendar os erros cometidos, pero sobre todo para ver doutra maneira a vida e aproveitar cada momento segundo a segundo, sen deixar que nada nin ninguén nos deteña nin diga que facer.

Graciñas por todo, pobo galego.

CURSO 2019 - 2020

XVI Certame de Tarxetas do Nadal

Bo Nadal,
2020
POR UN CHEO
DE ÉXITOS!

Autora: M.ª Carmen García Balea
Curso: 3.º ESO C

Gañadora: XVI Certame de Tarxetas do Nadal
Organiza: Departamento de Debuxo e ANPA.
IES Sánchez Cantón de Pontevedra

CURSO 2019 - 2020

1.º BACH. A

PARECE QUE FOI ONTE

Antón Olmedo Chueca

Parece que foi onte cando cheguei ao instituto. Parece que foi onte cando todos me superaban en estatura. Parece que foi onte cando observei a aqueles alumnos que se graduaban e que facían o corredor nunha algarabía ensordecedora que me facía sentir aínda máis pequeno do que xa me sentía. Aqueles ollos, aquel rapaz que finalizaba primeiro da ESO e ao que todos os seus compañeiros superaban en estatura chegou á súa fin de ciclo no instituto. Aquí, no Sanchez, pasei parte da miña adolescencia. Aquí fixen os mellores amigos que calquera podería soñar. Houbo tempo para grandes momentos de docencia, para o lecer e goce; e para tensar os nervios ao máximo, sobre todo nestes dous últimos anos. Escaleiras arriba, escaleiras abaixo, cada ano a lotería de saber que aula e que compañeiros formarían parte da travesía dunha nova etapa. Agora despídome e deixo espazo para futuras xeracións, pero na miña memoria sempre habrá un lugar de privilexio para o que foi unha estancia que me fixo crecer e madurar como persoa. Pecho unha etapa da miña vida con gran pesar, pero coa alegría que comporta o abrir novos horizontes e iniciar un novo camiño. Adeus aulas, adeus corredores, adeus pavillón, adeus profesores, adeus a un tempo que xa non volverá e que nun determinado momento sentín que estaba moi afastado. Que rápido sucedeu todo e que axiña pasa a vida.

CURSO 2019 - 2020

GRADUADOS EN PANDEMIAS

Lucas Puy

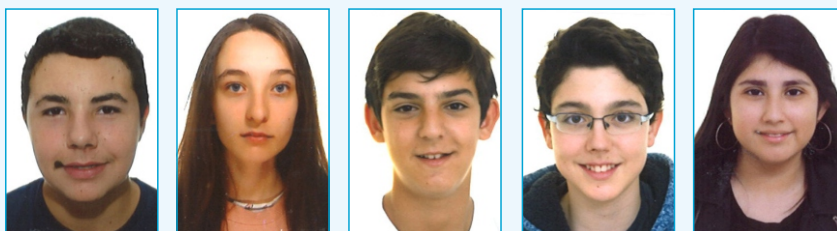
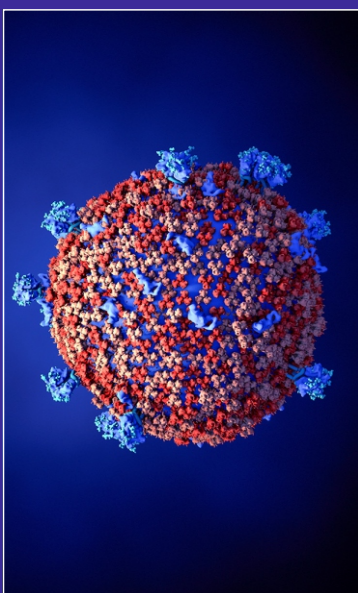
Entramos en primeiro,
Pequenos e cativos,
A clase, a gaiola,
Marchar, o obxectivo.

Medramos, e aprendemos,
E puidemos marchar en cuarto,
Pero nós non o fixemos,
Quedamos polo bacharelato.
Queríamos o título,
E unha boa graduación
Coa que pechar este capítulo.

Este ano, a segundo,
Nerviosos polas notas,
Cada exame foi un mundo,
Por cada décima, deixamos as forzas.

E xa en setembro falabamos
Da graduación do demo.
Mil discusións houbo con Paco
E outras mil entre nós mesmos.

Pero chegou o maldito virus,
Sen avisar e sen dar pista.
Eu gradueime a semana pasada,
Funme graduar da vista.

4.º ESO B

CURSO 2019 - 2020

Crónica sobre a visita científico-cultural a Santiago de Compostela

Lidia Barba San Antonio - 4.º ESO C

CURSO 2019 - 2020

O pasado 6 de marzo, os alumnos de 4º da ESO fixemos unha visita organizada polo Departamento de Matemáticas a Santiago de Compostela. Antes de coller o autobús, xa sabiamos o programa previsto para a saída.

Pola mañá, nada máis chegar, fomos á Zona Vella da cidade. Alí, vimos as catro prazas que rodean a catedral, unha por cada fachada da mesma: a das Praterías, a da Quintana, a do Obradoiro e a da Acibachería. Ademais, explicáronnos o motivo deses nomes, o cal é moi interesante para facerse unha idea de como era a cidade antigamente. Empregando os nosos pasos, tentamos medir de xeito aproximado unha das prazas, o que resultou moi entretido.

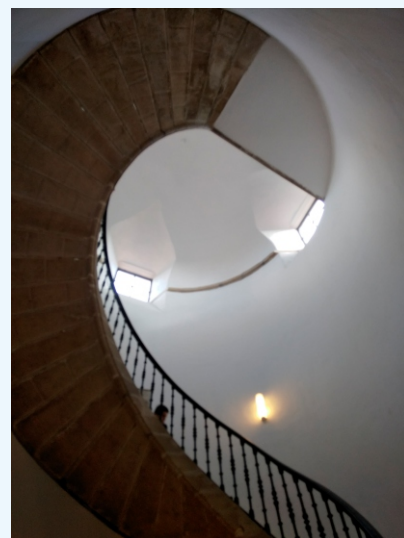
Máis tarde, visitamos a Facultade de Matemáticas da Universidade de Santiago, onde recibimos unha charla divulgativa pola decana da mesma, Elena Vázquez Cendón. Falounos un

pouco sobre a súa vida profesional e tamén de Domingo Fontán, un pontevedrés que deseñou a Carta Xeométrica. Paralevar a cabo este proxecto, empregou dezasete anos da súa

habitual. Sen ningunha dúbida, un lugar magnífico para realizar unha fotografía matemática!

vida (1817-1834), co obxectivo de desenvolver o trazado das infraestruturas de acceso a Galicia. Ao rematar a presentación, tivemos a oportunidade de resolver as nosas dúbidas facéndolle preguntas á decana.

Aínda que estaba previsto un almuerzo no Parque de Bonaval, a chuvia non o permitiu, co que tivemos que xantar nun centro comercial. Tras o descanso, chegou a última parte da visita, o Museo do Pobo Galego. Alí puidemos ver unha exposición dos obxectos que son as lembranzas máis valiosas de moitas familias, malia estar silenciados durante anos polo franquismo. Dende o museo accedemos tamén ao Panteón de Galegos Ilustres e, por último, vimos a escaleira de Bonaval. Esta foi unha das partes que máis me gustou da excursión, xa que se trata dunha mostra un tanto diferente do traballo de Domingo Andrade. O certo é que, a diferenza das escaleiras de caracol habituais, son un conxunto de tres escaleiras apoiadas na parede e non nun eixe central como é

CURSO 2019 - 2020

1.º BACH. E

A porca do Sr. Jurés

Claudia Lamas

Non me acordo que hora era, pero facía pouco que rematara miña nai de limpar a cociña, eu estaba a ver a tele cando de súpeto a miña irmá entrou coma un lóstrego e berrando coma unha toliña comezou a me dicir: “Sae, sae ao balcón, tes que ver isto”...e eu dei un chimpo no aire e en dúas alancadas estaba no balcón. Quedamos coa boca aberta, non criamos o que estabamos a ver...pola rúa

abaixo viñan centos de porquiños; a nos parecíannos milleiros. Alá ao lonxe divisamos unha mancha rosa máis grande, era a mamá porca, era xigante. E alí quedaban unhas cantas horas, xusto na nosa porta, pois o sr. Jurés tiña a panadería pegada porta con porta á miña casa. Miña irmá máis eu corremos á cociña a buscar

anacos de pan para tirarllos, collemos moitos anacos, e cargadas de pan dispuxémonos a tirarlo pola xanela. Aqueles porquiños toleaban, facían moito barullo, entón, para que a nosa nai non se enteirase, decidimos baixar... Como o rematas ti? Que cres que fixemos abaixo?

Érasede unha vez unha rapaza chamada Branca de Neve, orfa de pai. Vivía no castelo dun pequeno reino coa súa nai; dende que morrera o seu pai, a súa nai empezou a estar nunha burbulla onde habitaba ela soa. Nin respondía ao que o pobo necesitaba, e tampouco facía de nai da súa propia filla. Branca nunca se sentira identificada naquel castelo, afastado de todos os nenos da súa idade, ela sentíase unha rapaza totalmente diferente ao resto do mundo. De

Iniciou a viaxe cara Nantes e cando chegou alí, buscou a pensión que encontrara por Internet con Luísa, meses antes da súa aventura. Alí comezou a vivir con sete persoas de tamaño pequeno, cada unha bastante diferente a outra; a dona da pensión era unha vella muller; mantiña a pensión en pé desde hai un montón de tempo atrás, acollía estudantes de tódolos lados; este ano eramos nós os oito.

Co paso do tempo, a relación

medo brotou e seguiu crescendo en Branca.

Por algunha razón, aquelas sete persoas sabían aquel segredo; esa era a razón pola que Branca de Neve estaba sometida cada noite a unha nova tortura. Non podía fuxir; esta vez non encontraba a forma de escapar.

Cada día estaba máis ferida; intentaba con todas as súas forzas sacar o grao en psicoloxía que tanto desexaba. Era difícil, cada hora que pasaba tiña aínda

BRANCA DE NEVE

vez en cando ía ao mercado con Luísa, unha empregada do castelo que sempre estivo moi pendente de Branca; facían a compra xuntas e regresaban para a casa.

Pasaron os anos; Branca cumpriu a súa maioría de idade e os seu soño era fuxir daquel inferno e acceder a universidade para estudar a carreira de psicoloxía. Todo eran dificultades naquela mansión; non tiña nada para poder alcanzar o seu soño. Despois de darlle moitas voltas a cabeza, pensou que a mellor solución para escapar daquel pesadelo era saír daquelas paredes que a retiveron durante tantos anos. Ao día seguinte colleu as súas pertenzas e marchou; fuxía cara unha pequena pensión de estudantes no norte de Francia. Aseguraron que alí podería comezar una nova vida e alcanzar o que tanto desexara.

dos ananiños e Branca, era cada vez máis rara e estraña; foron conducindo a Branca neves cara un escuro camiño; drogas, abusos sexuais...

Sete días da semana, sete ananiños na pensión, unha soa rapaza na pensión. Cada día Branca, pasaba a noite cun deles; facíao por un simple razón... medo era o que sometía a Branca aquela tortura cada día.

Un día droga, o seguinte violación, así pasaban os días naquela lúgubre pensión para Branca. Marchará da súa casa, para no volver ter que sufrir ningún pesadelo, e pensándoo, o único que conseguira era iso outra vez máis. Cando Branca Neves era pequena, a súa nai advertíraa dunha cousa, que se nalgún momento se convertía nunha muller máis fermosa ca ela, a súa nai aseguroulle que a mataría sen deixar ningún rastro; dende aquel momento o

menos ganas de seguir adiante... Un día chegou á pensión unha nova rapaza; era moi xeitosa e moi doce, Branca de Neve non lle quitaba a mirada. Pasaron as semanas e Xulieta, a nova rapaza, e Branca afianzaban cada vez máis a súa amizade. Ata que un día deixáronse levar e converteron esa amizade en algo máis intenso. Aquelo si que era un segredo de verdade, ninguén, baixo ningún concepto, podería enterarse daquilo.

Xulieta proviña dunha familia árabe, a homosexualidade alí sería a pena de morte. No caso de Branca, era o mesmo; o destino final das dúas era a morte. Os días pasaron e Xulieta e Branca estaban máis unidas que nunca, ían facendo cada día fronte a aquela miserable e pésima situación que tiñan que vivir.

Branca de Neve nunca lle chegou a contar nada a Xulieta

CURSOS 2019 - 2020

sobre o segredo que tiña coa súa nai e cos sete ananiños. Seguía indo polas noites á habitación asignada ese día; sufría día si e día tamén, o único refuxio que tiña era ela, a única que a facía sentir noutro universo cada vez que estaban xuntas facendo calquera cousa.

Un día pola mañá, de camiño a universidade, Xulieta viu no pescozo de Branca unha ferida un pouco estraña, preguntoulle pola ferida pero Branca esquivou rapidamente a pregunta. Aquela noite Branca intentou tapar a ferida con maquillaxe pero foi misión imposible. Unha das noites seguintes, Branca debían seguir como cada día con aquela tortura; tocáballe durmir con Mocoso, iso ela xa sabía o que significaba, probar unha droga diferente...

Cando volveu a habitación, Xulieta estaba durmida, como de costume, nunha das camas do cuarto. Cando Branca entrou, como estaba baixo os efectos da coca, empezou a tropezar con todo, a berrar, botar cousas polo aire...; de súpeto, Xulieta despertou e quedou abraida ao ver a Branca tirada no chan cun corte na cabeza. Xulieta sentouna na cama e curoulle a ferida. Momentos despois, Xulieta preguntoulle outra vez a Branca que lle contara o que realmente estaba acontecendo. Aquel foi o momento, Branca non podía evitar a pregunta e contoullo.

Tres días despois Xulieta e Branca colleron as súas maletas e fuxiron; fuxiron moi lonxe...

por **Hugo Vázquez Ferro**

Crecer escoitando lendas e contos fíxome ser un soñador, pero o paso do tempo e as miñas experiencias ensináronme a non ser un inxenuo. Non era náufrago, pero si que estaba tan só como un. Renunciei ao contacto coas persoas tempo atrás, nunca me gustara convivir nun mundo baseado en fraudes e mentiras,

encontralo. Era un son inefable, difícil poder adxudicarlle adxectivos, parecía como se os mesmos deuses estivesen cantando para abrir as portas ao paraíso. Entón vina, a beleza personificada, cantando na agua cos seus ollos cravados en min. Sentín unha forte

Maríñeiro

prefería a soidade do mar; a brisa que azoutaba a miña cara, o son das ondas... así que non fora difícil tomar a decisión de partir de viaxe. Era un home de rutina, non era moito o que podías facer no barco e rara vez ocorrera algo fóra do común. Pero o día que comecei a escoitar unha melodía, todo en mi sentiu a necesidade de parar. Percorrín a popa varias veces, non entendía a procedencia do son, pero en min estaba o desexo, a necesidade de

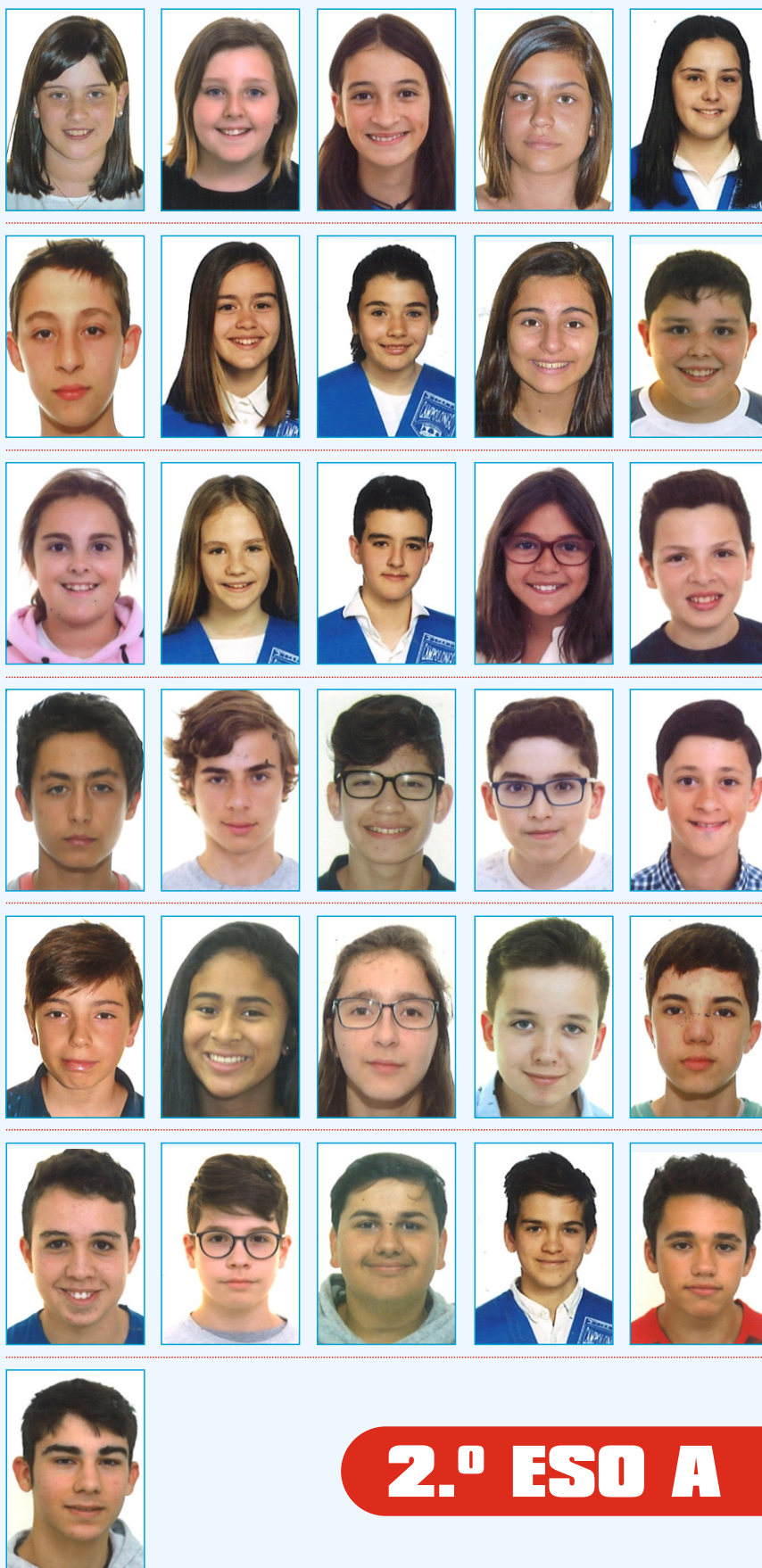
atracción cara ela, así que non puiden deter os meus pasos, xa estaba atrapado. Sentíase tan inalcanzable pero tan real ao mesmo tempo. A súas mans achegáronse ao meu rostro e acaricioume suave-mente, notábame como se estivese hipnotizado. Continuou o seu cántico diminuíndo o son, aproximeime a os seus labios, quizás si que era un inxenuo, a melodía parou e ela afundiome no mar.

por **Paula Bayón Buján**

CURSO 2019 - 2020

2.º ESO A

Medo

Sentía o seu alento nas miñas costas como unha lingua de lume, os seus dedos eran puñaladas que me atravesaban a pel, a súa voz a máis amarga dos velenos. Mirei ao meu redor e vin só paredes antigas, cristais rotos polos que se coaba un raio de lúa ... "Non estou aquí, non estou aquí! Repetín en silencio, estou na praia, sentada na beira do mar, a brisa acariña a pel e é madrugada. Un forte golpe, de volta á realidade, as vellas paredes seguen aí, pero el xa marchou. Inspirarei e agardarei porque aínda que a noite parece eterna ... sempre amence.

Claudia Lamas

CURSO 2019 - 2020

Atardecer

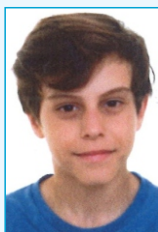
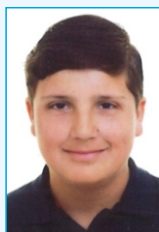
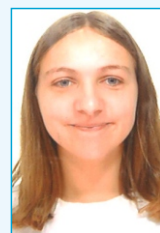
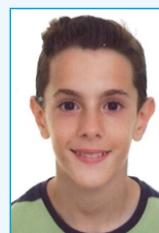
*Atardecer de area
avermellado e canela
como canela súa pel
e vermello seu sangue.*

*Camiña lento e tranquilo
polo camiño empedrado
cunha doce melodía
que lle axuda a voar
coma un libre paxaro.*

*Cormorán que se afunde
buscando refuxio en
augas xeadas
sen saber que o bo está fóra ...
o sol da mañá.*

*Nubes caprichosas,
sumérxete cormorán
inmenso océano para perderte,
Refuxio de quen o sol asusta.*

*Vencedor aflorarás á superficie
e non haberá nube que che
tape o sol.*

3.º ESO B

CURSO 2019 - 2020

Había unha vez, hai non moito tempo, nunha cidade non moi afastada, unha nena moi fermosa, dicían que a máis fermosa de todo o pobo, de cabelo negro coma o carbón, beizos vermellos coma un amorodo e pel branca coma a neve, de aí o seu nome, Branca de Neve. Esta información é irrelevante na historia, pero o que si poderíamos destacar é a súa intelixencia, carisma e determinación. A Branca gustáballe moito ir á escola, aínda que non entendía moi ben por que separaban aos nenos das nenas. Mentres que eles aprendían cousas interesantes elas cosían, cociñaban e preparábanse para saber coidar dos fillos e do marido nun futuro non moi afastado.

Branca tiña un bo amigo que lle ensinaba os seus libros de Ciencias Naturais e ela quedaba fascinada. Estaba decidida a ir á universidade para estudar Bioloxía. Propúxolle a idea ó seu pai, que se negou dende un primeiro momento. “As nenas tedes que ficar na casa para coidar dos fillos, así o home pode traballar e chegar á casa coa cea servida” foron as palabras que saíron da súa boca. Branca quedou de pedra, como ía o seu propio pai querer semellante vida para ela? Correu á súa habitación e unha lágrima percorreu a súa meixela. Non sentía tristeza, sentía unha estraña dor no peito, como se alguén lle apreixase a caixa torácica, e custáballe respirar. Coñecía o seu pai, sentiuse parva só por facerlle a pregunta. Para el as mulleres eran obxectos e ela nunca conseguiría cambiar a súa perspectiva. Era frustración. Estaba frustrada porque sabía que o seu destino estaba escrito, e non era do seu agrado, todo o contrario.

Branca pasou moitas noites en vela cavilando sobre o fatal futuro que a esperaba ate que un día decidiu escapar. A onde? Non tiña nin a menor idea, o único que sabía era que se ficaba nesa casa todos os

Veleno no sangue

Por
Alejandra González

seus soños e esperanzas serían asasinados polas ideas conservadoras do seu proxenitor. Polo tanto, un día a media noite encheu unha maleta con roupa e comida e partiu. Ela era unha nena de campo, vivía nunha casa de bo tamaño rodeada de natureza a uns dez minutos andando do colexio. Preto da escola atopábanse o mercado, a igrexa e a estación de tren, o que se collía para chegar á cidade. A parte diso non había moito máis, o resto eran as casas onde vivía a xente, os pastos para o gando e as terras para a colleita.

Branca camiñou ata estación. Collera o tren unha vez, cando era moi pequena e a súa nai aínda vivía. O seu pai non estaba moi contento coa idea de viaxar fóra do seu lugar, e menos á cidade onde Branca podería descubrir como funcionaba a sociedade da época, e non a realidade alternativa que mantiñan el e máis o resto dos homes do pobo. Pero a súa nai insistiu e acabaron indo. Recordaba perfectamente a emoción que sentiu nese intre, pero a súa memoria non daba para máis. Branca, sendo resolutive como era, non tardou en descubrir como funcionaba o tren. Collera algún diñeiro que tiña aforrado. Cando chegou ao mostrador para pagar sacou as pesetas e entregoullas á persoa que a atendeu. “Sabes que isto non cho collen na cidade, non? Aquí aceptámoscho pero alí xa

cambiaron aos euros hai máis de trinta anos” Branca non sabía que dicir, nunca escoitara falar daqueles euros. Ela de toda a vida pagaba con pesetas. Asentiu e subiuse no tren. A parte dela só había un mozo cunhas pintas moi raras. Vestía diferente, notábase que non era da zona, ou canda menos non vivía alí. A viaxe á cidade era relativamente longa. Na aldea, se querías ir ao médico tiñas que ir na carruaxe con cabalos, esas viaxes si que eran longas. Tras uns minutos en completo silencio, o mozo levantouse e camiñou cara Branca. “Está ocupado?”, dixo sinalando ao asento do seu carón. Ela contestou que non, e o mozo ocupouno. Mantiveron unha longa conversa, durante o resto do camiño. Branca descubriu moitas cousas sobre Martiño, ese era o seu nome. Martiño era universitario, un par de anos maior que Branca, nado e criado na aldea veciña. Contoulle que fuxiu cara á cidade tamén escapando do seu pai, que pretendía que o seu fillo continuase o legado familiar no matadoiro. Pero a Martiño abraiábao a filosofía, grazas ó seu profesor da escola desta materia conseguiu marchar e comezar a vida na cidade. Martiño vivía nun piso con seis estudantes máis. Cando Branca lle contou a súa historia e explicou que non tiña ningures onde caer morta Martiño ofreceulle a habitación que sobrava no piso. Branca aceptou, non tiña outra opción. Ademais Martiño gustáballe, era un mozo alegre, desprendía ledicia cando falaba e sentíase segura na súa presenza.

Unha hora máis tarde chegaron á estación. Camiñaron baixo a chuvia uns vinte minutos ata chegar ao piso. Aínda non amencera pero sorprendentemente cinco dos seis compañeiros de Martiño estaban espertos no salón, o sétimo estaba durmindo. Cando cruzaron o mural da porta a ninguén dos alí presentes lles pareceu molestar a chegada de

CURSO 2019 - 2020

Branca. Á moza sorprendéronlle todas as diferentes personalidades que se xuntaron naquel pisiño. Martiño presentounos a todos. Estaba Sabela, que era moi culta e sabía moito sobre absolutamente todo; Xermán, que sempre andaba encabuxado, pero no fondo tiña un gran corazón; Román, que era moi tímido e sensible, encantábanlle as cousas románticas e desvivíase polas historias de amor; María, que tampouco falaba moito, pero era moi divertida e graciosa, tiña un risa contaxiosa; Manolo, que andaba sempre coa alerxia e interrompía todas as conversas cos seus esbirros, preocupábase moito polos seus amigos e era un bo ombreiro no que chorar, e por último, Dominique, que pasaba o día durmindo, daba os mellores consellos, conta a lenda que é porque os consultaba moito coa almofada.

Branca sentíase moi cómoda cos seus novos compañeiros e pronto puido chamar aquel pisiño fogar. Conseguiu un traballo, comezou a pagar a súa parte da renda e o curso de Bioloxía na universidade. Estaba

moi contenta.

Os seus amigos saían moito, pero ela quedaba na casa para pórse ó día coas cousas de clase. Avanzara moito, era unha das mellores no seu curso e os profesores dicíanlle que se seguía así podería gañar a bolsa para facer o máster nunha das mellores universidades do mundo. Branca era moi ambiciosa e dende que descubrira a vida na cidade quería continuar viaxando e explorando diferentes países e culturas.

Un día os seus amigos convencérona para ir con eles a unha festa. Nunca experimentara nada parecido así que accedeu a ir.

Chegaron á festa e Branca atopouse con algo que non esperara. Semellaba que todos os que cruzaban a porta do local entolecían. Encontrouse cos seus compañeiros de clase, non parecían os mesmos. Berraban e rían sen control, facían cousas que non farían tal e como ela os coñecía. Branca preguntoulle a Martiño que que era o que pasaba. El contestou “Son as drogas Branca. Tomámolos cando imos de festa, fan pasalo

mellor, perdes a vergoña e só te preocupas por desfrutar”. Pronto todos os seus amigos acadaron o estado do resto dos presentes naquel antro. Branca escoitara falar das drogas, sabía que eran malas, pero entre a presión social e a intriga que tiña por probar o descoñecido caeu na tentación. Todo o mundo parecía estar pasándoo xenial, e ela comprobou que así era despois de que a primeira pílula que tragara fixo efecto.

A partir de aí Branca comezou a saír todas as fins de semana, e despois tamén os xoves. Uns meses máis tarde saía de festa sempre que se presentaba a oportunidade e cando non había ocasión que celebrar ela e os seus amigos poñían unha escusa para meterse algo na casa.

Branca mordera a mazá, pero esta vez non habería príncipe que a rescatara cun bico nos beizos. O veneno que tiña no sangue era máis potente ca o que a bruxa puxera no froito e tería ser ela mesma que saíse diso.

CURSO 2019 - 2020

2.º ESO C

C3r3br0s 1ncr1bl3s

~~O noso cerebro é increíble,
pode ler de calquera xeito un
texto aínda que estea riscado
ou comecemos a lectura pola
dereita:~~

máis complicamos o se
tamén pero esquerda a
dereita de é escritura a árabe
no feito De

.ollepse ne átse arutircse a
es rel somedop

Perotaménpodelersexuntamo
stodasaspalabras

ou se cimabmaos a odre das
laters dnerto da pbalarra

ou iclso se as plbras d txto
etán icopltis

otxel o somaeitlo es rel pode
ro tamén o noso cerebro

:solopuís e soraeuín por
sajunla someiqnos
se no

S3 p0d3s l3r 3st3 t3xt0 n0n é
p0rqu3 s3x4s unh4 p3rs04
máis l1st4 c4 0s d3m41s: é
4lg0 qu3 c4lqu3r4 p0d3 f4c3r
s3 0 h3m1sf3r10 d3r31t0
3stá b3n c0mun1c4d0 c0
3squ3rd0 3, 3v1d3nt3m3nt3,
s3 c0ñ3c3s 4 l1ngu4 g4l3g4.

4NP4 0 V3rx3l

CURSO 2019 - 2020

O CAMBIO do TEMPO

Durante esta corentena, na que pasamos moito tempo en casa, para min e moitos outros a concepción que tiñamos do tempo cambiou radicalmente.

Durante este período as noites facíanse moito máis longas, durando ata o dobre, para min as noites convertéronse nas novas mañás, toda actividade realizábase nesta nova franxa, empezando ás 8 a facer deporte, ás 9.30 a xogar cos amigos ou simplemente a facer chamadas con eles, o que representaba o único medio de socializar, isto podía alongar ata as 11; para rematar estas novas mañás o que facíamos era ver películas, series ou ler, o que facilmente che facía chegar ás 2 da mañá, nos mellores casos sen darte conta. O tempo de noite transcorría de xeito independente ao resto do día, parecía como se os grans do reloxo de area fosen moitos máis pero tamén caían con maior rapidez do normal.

Por outra banda, o que se alongaba nas noites acurtábase nas mañás durando o que tardase en facer a cama; estas novas mañás que sendo optimista empezaban ás 10:30 eran simplemente unha etapa de transición entre a noite e a tarde, na cal non sabes moi ben que facer, e antes de decidirte xa son as 2:30, a hora de comer, as 3:30 un novo fenómeno propio destes días de corentena aparece.

As tardes transformáronse nun bucle que repite o quinto día de corentena no cal xa non sabes que facer, todas as tardes convertéronse nunha repetición do día anterior no cal só fas os deberes que che envían os profesores a través do ordenador. O que moitos intentaron como remedio a este gran aburrimiento que ten a capacidade de parar o tempo foi tardar moito en facer as tarefas, o que lles quitaba tempo morto ata as ansiadas 8, a hora na cal o tempo se aceleraba e no que a vida dentro do cuarto xurdía. Moitas veces o remedio pode ser peor que a enfermidade e na miña opinión esta estratexia é arriscada xa que retrasar as tarefas pode facer que se non o controlas poidas quedar atoad dentro do bucle.

Finalmente chegan as 8 e dun plumazo o aburrimiento desaparece e o tempo acelérase de novo, empezando con esta inusual hora os novos días na corentena, dentro do verdadeiro e gran bucle que é o confinamento.

Diego Fernández Fernández

3.º ESO A

CURSO 2019 - 2020

Este ano conmemórase o douscentos cincuenta aniversario do nacemento dun titán do pensamento occidental: Hegel. E, por este motivo, decidimos adicarlle este pequeno artigo para difundir a súa figura e explicar a súa relevancia. Debemos lembrar a este célebre filósofo alemán por diversos motivos pero, sen dúbida, o máis senlleiro consiste no feito de que hoxe en día aínda perdura a súa pegada no xeito no que reflexionamos e, máis concretamente, na nosa relación para co Estado. Neste sucinto artigo trataremos de explicar a súa figura e o esquema xeral da súa filosofía co fin de que non esquezamos a un grande piar de Occidente.

Georg Wilhelm Friedrich Hegel naceu en Stuttgart no ano 1770, en tempos nos cales o

ducado de Wurtemberg achábase nunha época de decadencia, o que incitou a un novo Hegel a apaixonarse pola Francia do momento, na que xa se estaba a fraguar unha magna revolución que poría fin ao Antigo Réxime e ao absolutismo monárquico. Xa dende moi cativo, Hegel interesouse pola Filosofía e mais pola Tecnoloxía, o que supuxo que no

ano 1788 ingresase no seminario protestante de Tübingen, onde trabou unha boa amizade co poeta Hölderlin e co filósofo Schelling. Tras uns anos neste seminario, publicou as súas primeiras obras de índole teolóxica coma *A vida de Xesús*.

No ano 1801 mudouse á cidade de Jena para dar clases na universidade e comezou traballar

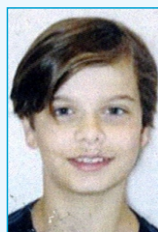
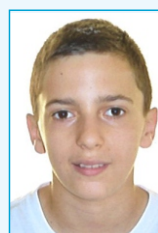
CURSO 2019 - 2020

na que sería a súa grande obra: *A fenomenoloxía do espírito*, que remataría de redactar a finais do 1806, xustamente un día antes de que Napoleón tomase a urbe. Este feito foi moi significativo, posto que, inicialmente, Hegel valoraba moi positivamente a empresa que acometera Napoleón, debido a que consideraba que esta implicaría a difusión de valores necesarios para unha Europa culta e racional, que non eran outros que a liberdade ou a xustiza.

Durante a existencia da Confederación do Rin foi reitor do Gymnasium de Nüremberg e, entre 1812 e 1816, publicou paulatinamente outro dos seus grandes tratados: *A ciencia da lóxica*, na que deixaba ver o seu romanticismo racionalizado. A súa seguinte obra, isto é, *A enciclopedia das ciencias filosóficas*, foi publicada en 1817, mentres se atopaba coma profesor na universidade de Heidelberg. Finalmente, mudouse a Berlín e impartiu clases na súa universidade, chegando a ser reitor no ano 1830. Ao longo desta etapa publicou a súa outra magna obra: *A filosofía do dereito*, mais só puido ser reitor durante un ano, pois no ano 1831 un brote de cólera assolou Berlín e causou o seu falecemento.

Mais, que fixo que o seu pensamento fose tan importante dentro da Historia da Filosofía? Sen lugar a dúbidas, a súa inmensidade e afouteza, posto que Hegel foi un dos derradeiros filósofos que tentaron crear un sistema de pensamento que puidese explicar toda a realidade, dende unha lóxica sólida até unha estética. Este sistema é considerado o cumio do Idealismo alemán e, así mesmo, unha

1.º ESO C

1.º ESO A

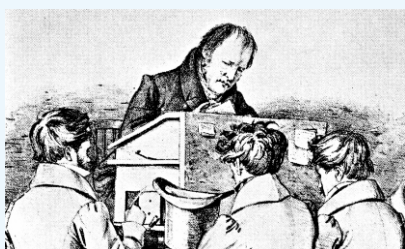
grande síntese entre a Ilustración e o Romanticismo.

O substrato da filosofía hegeliana radica na dialéctica, posto que, seguindo a estela platónica, considera que esta é o mellor método para alcanzar a verdade. Hegel considera que a realidade desenvólvese dialécticamente, é dicir, que como se a vida se tratase dunha sorte de debate, existen tres estadios mediante os cales vai progresando. Estes estadios son, en primeiro lugar, a tese que se formula sobre calquera tema; acto seguido, aparece unha antítese que, como o seu propio nome indica, trata de refutar a tese postulada inicialmente; e, en derradeiro lugar, advén a síntese que consiste nunha superación tanto da tese coma da antítese, mais mantendo sempre o mellor de cada unha. Deste xeito, propugna o progreso constante da sociedade, xa que estes tres estadios sucédense infinitamente e, inexorabelmente, guíannos até un futuro mellor. Emporiso, Hegel, consciente da dificultade que entraña seguir o sendeiro do progreso e detectar estes estadios, defende a existencia dun Espírito Absoluto ou Idea que xa percorreu este camiño e, polo tanto, simplemente témonos que limitar ao seu estudo para descubrir cal é a vía correcta que debemos seguir. En última instancia, en termos políticos, isto implica necesariamente a supresión da individualidade en favor da colectividade representada en Hegel mediante o Estado, xa que o noso fin último non é outro que sintetizar a nosa postura coa do outro individuo e esta, a súa vez, coa doutro par de individuos ata lograr a máxima síntese que consistiría nun Estado

CURSO 2019 - 2020

de Dereito.

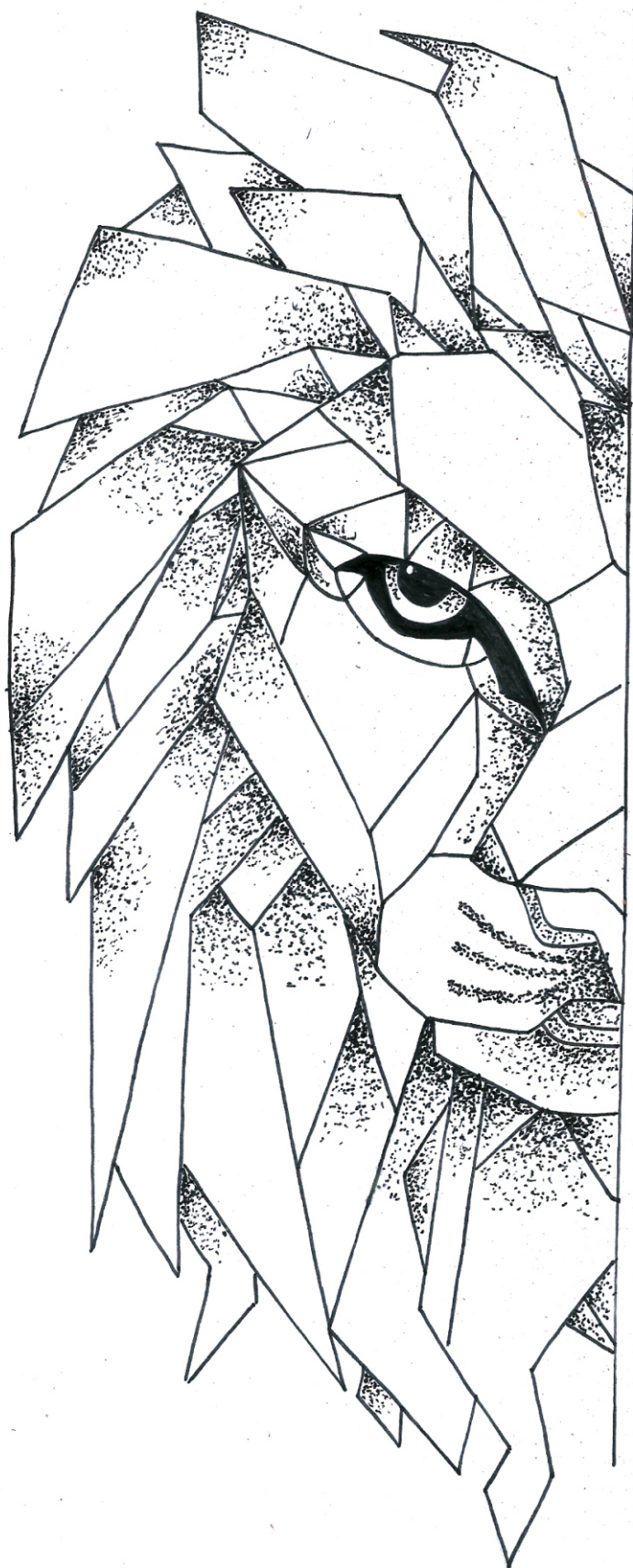
Igualmente, outro concepto moi importante da súa filosofía resúmese á perfección na seguinte cita: *todo o real é racional e todo o racional é real*. Con esta aseveración, aparentemente confusa, o pensador stuttgartardo leva a cabo unha síntese entre os dous grandes movementos filosóficos da súa época: a Ilustración e o Romanticismo; posto que, o que quer dicir é que toda a natureza, entendida esta especialmente coma a natureza humana, guíase pola razón e, en consecuencia todo o que se guía pola razón é natural para os seres humanos. En definitiva, así Hegel conecta os dous grandes valores de ambas as dúas correntes: a razón e a natureza vencellada ao “eu”. Esta é unha das grandes xenialidades deste magnífico filósofo, xa pois, ao superar estas dúas posturas, estableceu un sistema resistente que sería ineludíbel para toda a Filosofía Contemporánea, xa fose para vituperalo e derrubalo ou para encomialo e melloralo.

En conclusión, Hegel non só foi un dos grandes pensadores de toda a historia, senón que tamén é unha figura esencial para a correcta comprensión do concepto actual de Occidente, de Estado ou de progreso e, a causa disto, estimamos necesario a difusión da súa figura, cando xa se cumpre un cuarto de milenio dende o seu nacemento.

1.º ESO D

VALENTE

Hai que ser fortes
 Hai que ser valentes
 Todos sabemos que é difícil
 Pero tamén gañamos

Estes meses sufrimos
 Estes meses choramos
 Estes meses perdemos
 Pero tamén gañamos

Gañamos confianza
 Gañamos esperanza
 Gañamos amigos que nunca se irán
 E o máis importante, é que nós gañamos
 a nós mesmos

Soportamos a dor
 Soportamos a presión
 Pero iso volveunos fortes
 Volveunos valentes coma leóns

Hai que ser coma os leóns
 A xente leva sufrindo eons
 Bullying, maltrato e violencia
 Ese é o noso mundo

Pero pode cambiar
 Xuntos podemos cambialo
 Todos podemos logralo
 Todos podemos madurar

CURSO 2019 - 2020

ENTREVISTA A

Carlos Vila Sexto

Por MARIÑA MACEIRAS

Carlos é un home polifacético, tímido e falador, creador de historias e presente nas nosas vidas, aínda que non o saibamos.

Naceu na Coruña en 1977, criouse en Ourense, estudou Comunicación Audiovisual na Universidade de Navarra e, ao rematar a carreira, marchou un ano aos Estados Unidos para estudar un curso de Especialización en Guión.

Con catorce anos gañou o V Premio Rúa Nova de Narración Xuvenil con Alén da aventura (editado con ilustracións do seu pai, o médico e pintor Roberto Vila Rodríguez). Repetiu premio ao ano seguinte con Gárgola. Dous anos máis tarde publicou Cara á fin da luz. quen pode dicir que, con dezasete anos, ten xa publicados tres libros... ademais del?

Cando e como te decataches de que querías ser guionista?

Moi pronto, como a iso dos trece, catorce ou quince anos..., cando empecei a escribir, porque me gustaba moito o cine, gustábame moito contar historias, gustábame moito ler..., aínda que non o oficialicei ata o día en que fun asinar os papeis para facer o ingreso na Universidade. Descubrí que había unha carreira que era Comunicación Audiovisual e entón foi cando vin que podía xuntar a

miña paixón polo cine e a tele, coa paixón que tiña pola escritura, e entón dixer: "Ben, pois se pode sumar as dúas cousas, podo ser guionista". Eu coido que igual foi aí, nese momento (aínda que naceu antes), aos dezasete anos, cando oficialicei xa a cousa, e dixer: "Vale, quero ser guionista!"

Onde te formaches?

Como escritor, coido que me empecei a formar no meu colexio, en Ourense. Despois xa fun estudar á Universidade de Navarra, Comunicación Audiovisual, durante catro anos, e xa, despois, marchei un ano a Estados Unidos, a Los Angeles, para estudar un curso de Especialización en Guión.

Cal foi o teu primeiro traballo?

O primeiro traballo que tiveron deume unha antiga compañeira de clase, que traballaba para Sogecine daquela, que era a antiga produtora de cine de Prisa TV (era Canal Plus). E foi nada máis volver eu de Los Angeles, cheguei a Madrid e contratoume Sogecine como consultor externo, para facer análises de guións de longametraxes que enviaban á produtora; eu e outras persoas faciamos iso, liamos os guións e dicíamos: "Este guión a min funcióname, por estes motivos, ou non me funciona por estes outros". E ese foi o primeiro traballo que tiveron, ao mesmo tempo en Sogecine e en

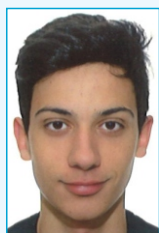
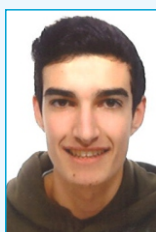
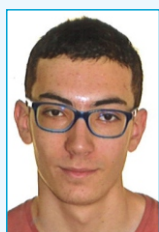
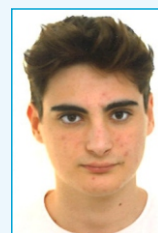
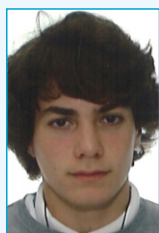
Lolafilms, que era outra produtora. Pero o meu primeiro traballo xa cunha nómina en serio, foi o que teño agora mesmo, e no que non parei durante dezaioito anos, que foi en Boomerang TV, onde me contrataron xa como guionista.

Poderías dicirnos como foi o de meterte, despois da Universidade, directamente nunha cadea?

Pois iso foi un pouco sorte, a verdade, foi estar no momento adecuado e dar coa persoa adecuada, porque eu estivera facendo prácticas en Telecinco, en Estudios Picasso, ao terminar a carreira, e alí coñecín a unha persoa, que era o meu xefe inmediato, e a esa persoa intentaron contactala cando naceu Boomerang TV para o departamento de ficción, pero como xa estaba traballando noutra cousa, propúxome a min, entón eu fun coñecer ao produtor que lle propuxera a el o traballo, e coñeceume, ofreceume a min, eu aceptei, e cando el me aceptou a min tamén, entón pois... abríuseme o ceo..., e dende entón eu seguí nesa produtora dezaioito anos, así que tiven moita sorte. Antes había pouca xente dedicada ao guión, que estivese formada en guión, e entón era máis sinxelo tamén atopar traballo nunha produtora, nunha cadea. Agora hai moita xente que quere dedicarse á televisión, co cal é máis complicado, hai máis oferta, hai máis cadeas e todo, pero tamén é certo que hai moita máis demanda e competencia, co cal... tiven sorte de empezar nese momento.

Cal foi o primeiro guión que escribiches ti?

O primeiro que escribín, xunto con Javi Holgado, foi para unha serie que se chamaba *Un lugar en el mundo*, que emitiu Antena 3. Ía sobre un médico que vivía en Madrid e que sufriu unha traxedia persoal ao principio da serie, e, debido a iso, marchaba vivir a un pobo da serra. Foi unha serie que, aínda que a escribimos con todo o agarimo, era malísima e non a viu ninguén, non tivo nada de audiencia, só a viron dous millóns de persoas. Durou cinco capítulos, e ao quinto

CURSO 2019 - 2020

2.º BACH. C

quitárona, aínda que a serie tiña trece capítulos gravados.

E cal foi o primeiro dos teus guións que tivo un éxito notable na televisión?

O primeiro foi xa *Motivos*

personales (Telecinco), que foi a segunda serie que creamos Javi máis eu. Se *Un lugar en el mundo* era do ano 2001-2002, e emitírase no 2003, *Motivos personales* empezamos escribila no ano 2003 e durante o 2004, e empezouse a emitir no 2005. E esta serie si que tivo moita audiencia, chegárona ver sete millóns de persoas, algún dos capítulos.

Cal é, na túa opinión, o teu traballo máis exitoso?

O meu traballo máis exitoso... polo de agora está sendo criar aos meus fillos, tamén é o máis complicado. Agora ben, se te refíres ao meu traballo sobre papel, ao de guión, dividiríao entre *Motivos personales*, polo éxito de audiencia que tivo, e tamén *Los misterios de Laura* (TVE), porque foi a primeira serie española

que se adaptou nos Estados Unidos, entón iso é un motivo de orgullo!, ver que o teu traballo collérono os americanos, que son os que sempre tes ti de referencia, cos que sempre intentas identificarte, e fixeron a adaptación para alí.

Estás orgulloso de *Los misterios de Laura*?

Si. Moito. Moito porque, xa che digo, é a primeira serie adaptada na historia de España aos Estados Unidos e aínda está a xente lembrándoa con moito agarimo. Hai moitos fans en redes sociais que sempre piden a volta de *Los misterios de Laura*, que preguntan se sacamos outra novela baseada na serie... Entón estamos aí... como moi satisfeitos, tanto Javi coma min, que fixemos o guión e escribimos o libro xuntos, e por iso, por unha

CURSO 2019 - 2020

4.º ESO A

banda dámos moita pena que terminase, e pola outra dis: "Ben, terminou, pero non nos quedou unha espiñiña cravada, fixémoslo ben!".

Como xurdiu a idea de *Los misterios de Laura*?

Pois xurdiu porque o noso xefe na produtora, despois de estar durante un tempo encargándonos cousas un pouco concretas, e vendo que estabamos respondendo un pouco ás peticións das cadeas, díxonos un día: "Mirade, como non me están gustando os proxectos que estades facendo, cando nolos piden das cadeas, ide ao voso despacho, pensade no que queirades, e traédesme o que sexa". E entón foi cando empezamos a considerar mmmmm..., ben, pois se podemos pensar no que nos dea a gana, imos pensar nunha serie das que nos gustan...; xa que, tanto ao meu compañeiro, Javi Holgado, como a min, nos gustaban moito as series americanas clásicas de misterio, *Murder, she wrote*, *Colombo*..., entón tomámoslas como referentes e dixemos: "Imos facer unha policía que sexa... -como estabamos, ademais, en plena época de CSI, de policías que investigaban con moita ciencia-, pois imos facer unha policía que non teña nin idea de ciencia, e que sexa moi intuitiva, como podería ser Jessica Fletcher, e que nos sexa moi achegada". E, a partir de aí, xurdiu *Laura Lebel*.

Cando colleron a serie nos estados Unidos, corrixiron o guión ou respectárono? E que opinas de como levaron a serie?

O primeiro guión respectárono case por completo; tiveron que adaptar unhas cantas cousas porque a idiosincrasia de Estados Unidos é moi distinta da de España, e as circunstancias, é un país diferente, cunha cultura diferente. Para que che fagas unha idea: a primeira escena da serie en España empezaba nunha charcutería, onde vai *Laura Lebel* preguntar onde está o friame, e xogamos coa confusión de se está a falar dun crime ou está a falar de comida ou... de que..., e en Estados

Unidos a primeira secuencia é unha persecución en coche, con disparos, onde *Laura Diamond* dispara a un criminal e voalle unha orella antes de que mate a alguén, entón forn comezos moi diferentes. Sen embargo, ese primeiro guión, a trama, respectárona enteira porque a súa intención era facer algo semellante, pero a partir de aí díxéronnos que ían facer guiños completamente novos, e iso foi o que fixeron. Colleron outras ideas para a súa serie e outros misterios novos para o seu personaxe. E parece que foi un experimento como moi... curioso, moi interesante; saíu unha serie diferente á nosa, a nosa era máis *Murder, she wrote*, máis *Colombo*, e a deles quedou como unha serie de máis acción. Ben..., ao final son produtos moi distintos, e funcionou... relativamente, tivo dúas temporadas, cancelaron unha terceira..., pero o resultado foi... bastante curioso...

Como te sentes cando pensas que outras persoas traballaron sobre un guión teu e o cambiaron facéndolle diferentes modificacións?

Ben..., se por exemplo te refíres ao caso de Estados Unidos, como é unha adaptación, ti xa sabes que a xente vai tocar o teu proxecto e estás encantado, e é máis, apetéceche ver que visión distinta teñen eles do que ti creaches, ver como son uns personaxes parecidos aos teus, pero

non iguais, e nese sentido está xenial; outra cousa é que ti escribas unha serie e chegue o equipo técnico ou artístico e convertan a túa serie, o teu guión, en algo que ti non tiñas na túa cabeza, iso xa che doe máis porque é o teu neno, e xa che doe; pero se sabes que é unha adaptación, entón o que queiran facer vai estar ben.

Mencionaches antes o libro dos misterios de Laura, *Laura y el misterio de la Isla de las Gaviotas*, poderías contarnos o por que dese libro?

Pois foi unha idea da editorial, de Plaza & Janés, que, vendo o tirón que tiña a serie, decidiu que era un bo material, ademais, para facer unha novela, e, de feito, *Los misterios de Laura* está moi baseada tamén, moi inspirada, nas novelas de Agatha Christie, de Conan Doyle..., entón pois era perfecto escribir unha novela con estes misterios, porque, ao final, é un xénero moi literario e, ademais, podíanos permitir xogar con cousas coas que non puideramos xogar durante a serie, como meter escenarios moi lonxe de España, meter explosións..., é dicir que, nese sentido, foi unha experiencia moi natural e moi enriquecedora.

Que prefires escribir, guiños para series ou películas, ou libros, ou mesturar?

Dende logo, libros, sen lugar a dúbidas, o que máis me gusta escribir son novelas, porque nas novelas estou eu escribindo, está o meu axente, que me axuda tamén con algunhas correccións, e despois está a editorial, que tamén me dá as súas correccións, e as correccións soen ser mínimas, porque confían moito no labor do escritor e, ao final, o produto que sae, o libro en si, cando ti o colles, pois é igual ca o que ti escribiches. Sen embargo, cando ti escribes un guión, despois hai moita máis xente que intervéñ no proceso... directores, actores, produtores..., moitísima xente que se encarga cada unha dunha tarefa e, ao final..., primeiro, o guión sempre remata quedando un pouco desvirtuado porque... é necesario, porque... hai moita xente

CURSO 2019 - 2020

que inflúe despois no proceso, e despois tamén porque é..., o de escribir guións é duro, porque é unha pelexa coas cadeas, porque tes que estar aí... ata que consigues sacar unha serie adiante, tes que estar convencendo a un montón de directivos de cadeas de que a serie ten que ser como ti a tes na cabeza, e despois, aínda por riba, a serie pónencha nun día horrible da semana, ou prográmancha fatal, ou che poñen unha morea de anuncios e entón a xente que está a vela levántase e vaise porque se cansa..., entón hai moitísimos factores, á parte do teu traballo, que rematan influíndo no resultado final, por iso prefiro sempre escribir libros que é como o máis puro, o máis sinxelo.

E, dentro do guión, que prefires escribir, series ou películas?

A ver..., é que as dúas teñen o seu aquel... Eu sobre todo escribín series, e teño un par de guións escritos, pola miña conta, de longametraxe; e eu pensaba que as longametraxes eran moi sinxelas de escribir porque, ao fin e ao cabo, cando ti escribes unha serie, é coma se estiveses escribindo pequenas películas, e eu cheguei a escribir capítulos de noventa minutos,

practicamente, que son xa unha duración como de longametraxe, e nese momento pensas: "Ben, pois entón ten que ser moi sinxelo escribir unha película, porque me escribín vinte e seis películas pequenas para unha serie". Pero.. escribir unha longametraxe obrígate a condensar moito a información e a ser moi preciso no que queres contar en cada diálogo; se un personaxe dunha serie non di o que ten que dicir nun capítulo, non pasa nada, xa o dirá no seguinte, ou lembras que necesitabas unha escena dun estilo para definir a este personaxe ou para que a historia xa empece a ir por este camiño..., e dis: "Ben, non pasa nada, pásao ao anterior, ou pásao ao seguinte", pero na longametraxe non é así, tes este espazo e aquí tes ti que buscar as fabas. Entón.. cóstame quedarme cun dos dous, porque os dous son moi complicados..., e moi entretidos de facer tamén...

Que che gusta máis, escribir guións a partir das túas propias ideas ou que che poñan as cadeas algunhas pautas, ou adaptar novelas escritas por outra persoa? Que che resulta máis sinxelo, crear unha serie dende cero ou dende unha novela?

Crear dende cero. Crear dende cero sempre é o máis sinxelo porque, ao final, cada vez que che impoñen unhas pautas, tes que metelas na túa cabeza e tes que obrigarte a pensar como cres que queren pensar os das cadeas, entón sempre é mellor partir de cero e que ninguén che poña cortapisas, que ninguén che poña obstáculos, que che digan: "Veña!, o que queiras", entón así é moito máis divertido!

Cando escribes un guión, cales son as primeiras cousas que decides, cal é máis ou menos o proceso que segues?

Pois, cando penso unha historia, gústame moito, (non sei se isto faino moita xente ou non), a min gústame moito pensar no tema, gústame saber de que vai a miña historia..., se é unha historia que vai sobre a perda, que vai sobre superar a dor, se é unha historia que trata da amizade, que trata do amor cara aos pais, cara aos fillos..., e o que intento pensar sempre tamén é..., ben, estás tamén pensando no protagonista, e estás pensando tamén nun punto de arrinque..., e, principalmente, no universo, obviamente, onde vai ter lugar..., se vai estar ambientada no mundo da política, no mundo das grandes

CURSO 2019 - 2020

4.º ESO C

corporacións, se vai estar ambientada no mundo do fútbol..., pero, sobre todo, é o tema, saber de que vai, e quen é o teu protagonista, porque iso, ao final, é o que vai enganchar á xente, o tema da historia e o prota; ademais a xente vaise identificar con ese protagonista..., é o suficientemente empático?, vai ser humano, para que a xente o recoñeza e se sinta identificada?, para que queira acompañalo nesta viaxe?... Entón eses son os dous primeiros paus, as dúas primeiras pedras que hai que poñer.

Con cal serie o pasaches mellor escribíndoa?

Poisss... de novo teño que dicirche que con *Los misterios de Laura* e tamén con *Motivos personales*. Pero..., vou dicir *Los misterios de Laura*, porque *Motivos personales* foi moi divertido escribila, pero moi duro tamén, porque tiñamos moita presión enriba, tiñamos moi pouco tempo para escribir, entón tiñamos unha carga de traballo brutal, aínda que nos divertíamos moito escribíndoa; sen embargo, con *Los misterios de Laura* tiñamos máis tempo para escribir, e podíamos permitírnos... o tardar un pouquiño máis, o demorarnos máis cos guións, e, ademais, en cada guión, facíamos sempre unha homenaxe a un xénero distinto de misterio, a películas de espías, a Agatha Christie, a Sherlock Holmes, e así cada capítulo tiña un ton diferente e era moi divertido tamén.

E con cal guión é co que máis sufriches?

Co que mais sufrín..., pois houbo algúns guións dalgúns capítulos de *Un lugar en el mundo*, esa primeira serie que che contaba antes, que me deron bastante traballo, porque eu, ademais, era novato, era o meu primeiro traballo, e entón... foi difícil traballalos, e despois venderllos tamén, a algúns actores e actrices, en concreto a unha actriz, que se poñían como moi..., que tiñan moitas dúbidas sobre o guión... Pero non lembro tampouco un guión dun proxecto meu que dixera: "Isto está a ser un inferno". Si lembro épocas

concretas de moito traballo, de moito pelexarme cos meus xefes, ou coas cadeas, pero non hai un guión en concreto co que sufrise. Sobre todo disfruto os guións, máis ca sufrilos, co cal penso que teño bastante sorte polo de agora.

Gustaríache que algunha das túas series que xa remataron, se retomara ou se fixera unha segunda parte ou unha precuela ou algo diso?

Pois mira, aínda que sempre estamos coa cousa de que *Los misterios de Laura* estaría ben retomala e que tivera unha cuarta temporada, porque a cancelaron de xeito un tanto estraño, tamén é certo que non me gusta retomar vellos proxectos; gústame empezar sempre cousas novas, entón, unha vez superada xa a dor de ter perdidas xa esas series, de ter sido canceladas, gústame sempre pasar a outra cousa e inventar historias novas.

Tes algún guión dalgunha serie que aínda non se emitira e que teñas ganas de que se emita?

Si. Teño unha serie, en concreto, que estamos intentando sacar adiante, que está a primeira temporada case escrita, e está ambientada en Galicia, é un thriller que mestura, ademais, elementos fantásticos, e estou coma tolo para que esa serie poida venderse algún día a unha cadea ou a unha plataforma e saia adiante... Xa veremos...

E tes algún proxecto novo de guión?

De guión..., aparte deste que che dixen antes, deste thriller que me encantaría que vira a luz, estou intentando sacar proxectos na miña produtora, en Boomerang, que si vou traballando para ver se algún interesa nalgunha plataforma, entón estou como lanzando, tirando, varias canas en varias partes do río, a ver se pica algún peixe, e, mentres tanto, sigo escribindo novelas, sigo intentando sacar novelas adiante.

E que é o que recomendas agora á xente que estea neste momento na situación que estabas ti daquela, recién saído da carreira e querendo buscar un traballo como guionista?

O que recomendo sempre: a primeira cousa, sempre, é ler moito, porque é superimportante, se queres escribir, ler un montón, non podes ser guionista se non les novelas, ou ensaio, ou o que sexa..., hai que ler un montón e ver un montón de cine e de televisión. Recomendo moito tamén viaxar, non ter présa en terminar de estudar e poñerte a traballar inmediatamente, sempre é boa a viaxe para formarte, para completar esa formación... E despois recomendo tamén, en lugar de empezar a mandar currículos a todas partes, que sentes a escribir, escribe todo o que poidas, porque, máis importante ca un currículo, para que vexan onde estudiaches, é se tes algo que lles poidas ensinar..., "Mirade!, isto é o que escribín, escribín contos - aínda que non os publicases, dáme igual-, escribín unha novela, escribín poesía"... que vexan que tes sensibilidade, e que tes iniciativa, e que tes ganas de escribir, iso é o fundamental.

Media hora de entrevista e rematamos! Quedaron cousas no tinteiro, para poder volver entrevistalo..., para poder invitalo a vir ao instituto e preguntarlle todo o que queiramos directamente... Non falamos da súa última serie na tele, *Presunto culpable* (Antena 3), que comezaron a botala cando empezamos este curso... Non falamos de libros porque a entrevista ía sobre os guións, e non falamos da triloxía de novelas que anda a presentar estes días, *As crónicas do viaxante*, das que xa saíron as dúas primeiras, *O pasaxeiro 19* (homenaxe ás novelas detectivescas de Agatha Christie) e *O cuarto imposible* (historia de terror ambientada nunha casa encantada), e está a piques de saír a terceira, *O corazón do Díaño* (novela de piratas), aínda que xa as temos na nosa biblioteca.

4.º ESO D

A nosa vida despois do Covid

Por Pablo Pedrosa

Todos sabemos que este ano foi moi complicado debido á aparición do covid. Dous meses encerrados en casa agravou moito a situación económica, os estudantes perderon dous meses de estudo, afectando sobre todo aos alumnos de 2 de Bacharelato e deixou tanto ao noso país como a outros moitos nunha situación moi complicada, pero estou seguro de que volveremos á normalidade co noso esforzo e dedicación, mais coas medidas pertinentes do goberno.

O que imos tratar neste artigo é do que deriva de toda esta situación do covid e de como penso que viviremos ata volver á "normalidade" cando os científicos atopen a vacina deste virus.

En primeiro lugar, a medida que avancemos de fase está claro que a economía mellorará considerablemente, malia estarmos máis expostos á enfermidade. No noso caso neste mes e algo deberemos prepararnos para o exame de selectividade. Como é normal, o ministerio de educación aprobou unha remodelación neste exame polo que teremos máis facilidades á hora de afrontar o exame empezará o noso "verán", poño entre paréntese xa que este será o noso verán, no que iamos ter a viaxe de fin de curso, a maioría de nós temos 18 anos e iamos desfrutar do que basicamente era o noso mellor verán, mais claro agora xa non temos a viaxe, non poderemos desfrutar tanto das discotecas e da festa e estaremos privados de facer moitísimas cousas que tiñamos pensado facer este ano.

Pese a todo isto, o que máis incertidumbre me xera é o tema da universidade. Xa estará máis normalizada a situación ao empezar o curso?, Reducirán o número de alumnos por aula, os campus e as residencias de universitarios terán que reducir o número de hóspedes?, a verdade é que agora mesmo temos na nosa cabeza un millón de preguntas sobre como serán estes mese próximos e como avanzará todo isto. O único que espero é que todo avance correctamente e que volvamos á normalidade canto antes.

CURSO 2019 - 2020

Fai un ano estaba rematando 1º de Bacharelato, non tiña moi claro a carreira que quería estudar, pero si tiña unha idea dos meus gustos e do que máis me chamaba a atención. Entendo que dito así pode parecer fácil atopar un grao para estudar, pero eu tiven sorte. Outras moitas persoas non se coñecen a si mesmas tan ben e resúltalles máis difícil que unha carreira lles chame a atención.

Ás veces, conseguimos encontrar o noso camiño, por exemplo, no meu caso, creo que é a enxeñería, pero aínda así tampouco é seguro que rematemos nesa carreira; a nota de corte é outro obstáculo a superar e moitos dos estudantes de Bacharelato non son quen de facelo se é moi alta. Por iso

As (miñas) expectativas

Diego Mirón

capacidades, probade cousas novas para vós, coñecédevos a vós mesmos. Esa é a chave que vos axudará a escoller. Estou seguro de que a máis de un soaralle a conto chinés. Mirade vídeos en YouTube, asistide a obradoiros de calquera campo, pode que algún vos guste.

quería saber o seu funcionamento, xa fose o wifi, o bluetooth, os chips, as pantallas... Tamén quería ter a oportunidade de investigar, inventar e achegar algo á sociedade.

Se estades preocupados polas vosas notas, sabede que non o son todo nesta vida. É verdade que son importantes, sobre todo en bacharelato xa que contan para a vosa nota de acceso á carreira que queirades. Pero, o que máis debería preocuparvos (tampouco para volverse tolos) é escoller ben as optativas, pois serán a primeira elección que vos encamiñará cara un eido do coñecemento ou outro. Obviamente podedes cambiar as vosas optativas entre 3º-4º e 4º-1º bacharelato se non son as máis adecuadas para vós. Tamén vos serán de axuda para saber máis

é que debemos ter varias opcións de graos en mente. Imaxínade se a alguén xa lle resulta complexo atopar unha carreira do seu gusto, como debe ser ter que atopar tres ou catro.

Para os futuros estudantes de 2º Bacharelato, se non tendes nin a menor idea de que ides estudar no futuro, explorade as vosas

Aínda que pareza moito esforzo, é mellor que estar ás portas da ABAU sen saber a qué carreira vas optar nin a nota de corte á que tes que chegar.

Para servos honesto, eu non fun a ningún obradoiro, tampouco a ningunha charla das universidades. Eu sabía que as novas tecnoloxías chamábanme moito a atención,

sobre os vosos gustos e escoller grao.

Por último, dígovos que desfrutedes destes anos como poidades, esforzádevos o máximo porque se chegades á uni teredes que estudar moito e é bo ter unha cultura do esforzo. Aínda que non todo é mao... Xa o descubriredes vós mesmos. Unha aperta.

CURSO 2019 - 2020

Moitas consecuencias á luz

A estas alturas da tempada creo que non fai falla falar dun virus do que xa todos temos información, verdadeira ou falsa, e que vemos na televisión en todo momento. E para non saturar o noticario de temas políticos ou para non darlle a razón a vermellos, azuis, violetas ou verdes, vou dedicarlles a eles o tempo proporcional que nos dedicaron a nós antes desta crise.

Ben, creo que xa está. Así que agora vou facer mención a a estes temas que non saen nos telediaros, e que teñen que ver coas persoas que non padecen o virus, pero saíron ou sairán despedidos pola súa onda expansiva. É o exemplo daqueles,

nos que me inclúo, que perderon un familiar por outra causa distinta ao coronavirus, pero que non puideron facer nada. Aqueles que, sen ter mantido contacto con ningún infectado, deberon respectar as estritas medidas de seguridade, necesarias e imprescindibles e non tiveron a oportunidade de dar un último adeus a unha persoa cuxo falecemento nada tivo que ver coas 300.000 persoas que perderon a vida arredor do mundo por unha causa común.

Cómpre analizar tamén a relación entre a saturación de ijos centros sanitarios e a morte algúns que nos sufriron a pandemia. É ben sabido que en Italia e nalgún punto

de España acusábase a falta de respiradores pero que hai daqueles que non puideron ser internados a tempo ou o material necesario era empregado noutros pacientes? No momento do auxe dos números vermellos da pandemia era máis necesario reducir a cantidade de mortos que se anunciaba cada día na televisión. É por isto que penso que saía máis rentable priorizar a un infectado de Covid19 en estado crítico que a outro paciente cun problema distinto, e esta situación podería ter sido evitada cunha rápida actuación. Non obstante, unha vida é unha vida, xa falecese o finado nun accidente automovilístico ou por unha pneumonía complicada pola SIDA.

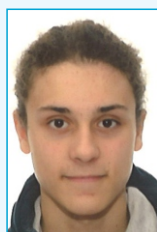
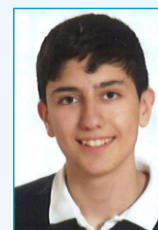
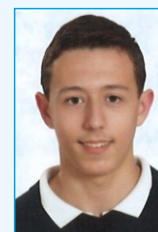
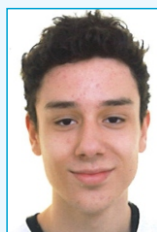
CURSO 2019 - 2020

Quizáis agora por ser un feito recente non se expande esta información, pero nun futuro próximo todo comezará a saír á luz. Ao igual que todas as persoas sufrirán consecuencias, en maior ou menor medida, xa que é ben sabido que, se unha persoa respectou o confinamento, seguiu as estritas medidas de seguridade e non padeceu, nin tan sequera na súa familia, ningún caso de coronavirus, tamén experimentará os efectos da chamada “nova normalidade”, que supón un cambio no significado da palabra “cotián”. Ao longo de mundo, a imaxe da rutina sufrirá unha distorsión que non permitirá facer actividades ás que moitos estabamos afeitos dende hai anos, como pode ser formar parte de aglomeracións nun evento importante sen necesidade de precaucións ante enfermidades.

Finalmente, a repercusión máis importante, cousa que leva avisándose por todos os medios dende hai meses, é o cambio radical na estabilidade económica. A decadencia de China, principal exportador a nivel mundial, afectará ao comercio global na maioría dos ámbitos: electrónica, alimentación... Pódese crer a raíz de bulos que isto provoca un beneficio a Estados Unidos, pero só provoca máis tensión na loita comercial entre o xigante asiático e o americano.

Noutras palabras, todo aquilo que ocorra en América, Asia ou Europa, xa sexa en número de infectados, en número de mortos, en empresas pechadas ou construción de infraestruturas especiais para este caso, vai afectar ao noso país, xa teñamos padecido o virus, ou pola contra, ser para nós unha noticia máis que nos preocupa pero que non nos dá chegado.

CURSO 2019 - 2020

2.º BACH. B

1.º PREMIO CERTAME de FOTOGRAFÍA BEN VEÑAS MAIO

Autora: Carolina Munaiz Canosa

QUE TIRE A PEDRA QUEN ESTEA LIBRE DE CULPA

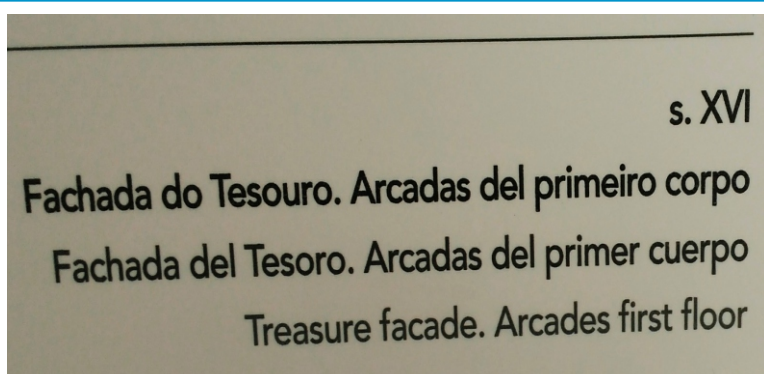
Comentario: Un negocio privado que, flexible con estas cousas, ora acentúa o “Rúas” do luminoso, ora non lle pon o acento no rótulo da fachada; unha concesionaria da Xunta de Galicia que, con non máis rigor, [dános as grazas numha mensaxe “bilingüe”](#); e unha exposición do Museo das Peregrinacións que, nunha comparativa de tres idiomas, ilústranos da riqueza do galego, que [ás veces contrae dun modo](#) (“do Tesouro”) e [outras doutro](#) (“del primero corpo”).

Fotografías:

Rúa Padre Sarmiento, 18 de xaneiro de 2018.

Concesionario ITV. Bora. 3 de xaneiro de 2018.

Museo das Peregrinacións e de Santiago. Praza das Praterías. 15 de abril de 2018.

CURSO 2019 - 2020

BRANCA DE NEVE

Branca de Neve, que vivía na costa norte galega, era unha moza de case dezaioito anos. Sempre fora unha rapaza do máis especial e non se conformaba con calquera cousa. Ao longo da súa vida, como boa observadora, fora percibindo comportamentos ao seu redor que non lle parecían os adecuados. A raíz diso, decidira que ela mesma se encargaría de cambiar certas situacións inadmisibles para que dese xeito a sociedade avanzase do xeito adecuado.

De primeiras, non tivera unha infancia fácil xa que, coa idade de cinco anos, o seu pai falecera aínda bastante xove. Anos máis tarde, a súa nai coñeceu a outro home e se casaron. Este, era completamente diferente dependendo da situación na que atopase. Coa nai presente, actuaba como o marido e padrastro perfecto, mais na ausencia desta portábase de maneira horrible coa pobre nena. Ao principio, Branca chegaba a pensar en ocasións que ela era a culpable mais noutras non entendía o por que do comportamento daquel home que semellaba non coñecer en absoluto. De pequena, o único que facía nesas situacións era chorar cando el lle pegaba mais co paso dos anos, na súa etapa adolescente, decidiu falar coa súa nai. Non obstante, esta estaba tan embaucada polo seu marido que simplemente ignorou o que Branca lle dixo, optando por non crela ou ignorando a realidade. Sen dúbida, o único que aliviaba a rapaza era pensar en que en soamente uns meses iría á universidade. Esa personalidade observadora levouna a desexar ser psicóloga nun futuro para así poder axudar á xente cos seus problemas. De feito, ía cumprir o seu sono e ía a estudar en

Santiago de Compostela. Ademais, pensar en irse da casa, dáballes certa tranquilidade porque deixaría de ver ao seu padrastro. Iso era algo do que se ía encargar porque non podía deixar que Francisco saíse ileso tras o que lle fixo dende cativa. Sabía que, aínda que por desgraza, a situación na casa resultaba ser unha de moitos nenos e nenas.

No ámbito escolar, a cousa non se quedaba atrás. O bullying entre estudantes era algo que ocorría a diario e aínda que ela non o sufría directamente, si que trataba de impedilo cando o observaba. A xente ate chegaba a sentirse superior por diferenza de nacionalidade e ela sabía que o racismo tampouco era algo que se puidese tolerar. Todo isto e máis, eran sucesos do día a día e a medida que os anos pasaban ela observaba que a xente parecía non madurar e seguían facendo as mesmas cousas estúpidas sen remordimento algún.

Chegou o gran momento de mudarse de cidade para comezar os seus estudos de psicoloxía na capital galega. Estaba emocionada e sen dúbida adaptouse bastante rápido e estaba moi contenta. Non obstante, a medida que os días pasaban e o seu grupo de amigos ía coñecéndose mellor, observou cousas que non lle agradaban. Estaba formado por sete rapaces e cinco rapazas. A primeira vez que isto sucedeu, tivo lugar nunha festa que fixeron no piso dos rapaces. Un deles tentaba incitar aos demais a consumir drogas e acabou ate por convencer a Branca, algo do que finalmente se arrepeniu moitísimo xa que era consciente de que iso o único que lle provocaba era evadir a propia realidade sumando os efectos nocivos para a súa saúde. Ademais, algúns dos seus amigos chegaban a ser violentos entre

eles por mor desas sustancias. Pouco a pouco foi observando actitudes estrañas dos seus amigos. En ocasións, algún soltaba comentarios machistas e ata homófobos por no mencionar os racistas. Esas situacións enoxaban moitísimo a Branca e sempre lles chamaba a atención por dicir cousas dese estilo. Non obstante, os comentarios non cesaban por máis que lle incomodaran a ela ou a calquera outra persoa. Por outra banda, varias das súas amigas eran consumistas con todas as letras e parecía que non sabían máis que comprar, comprar e comprar. Logo, de xeito xa xeneralizado observaba toda a sociedade que chegaban a acumular os estudantes nas residencias.

Pasaron os anos e Branca de Neve xa tiña un importante cargo como psicóloga na consulta que tenía en conxunto coa súa compañeira de carreira Alba. Eran moi coñecidas na cidade polo que esa consulta gozaba de gran popularidade. Ademais diso, no que se refire ao ámbito familiar, a súa nai conseguira decatarse de como era o home co que estaba casada y tomou a decisión de deixalo. A raíz disto, a relación entre nai e filla mellorou progresivamente e se apoiaban mutuamente.

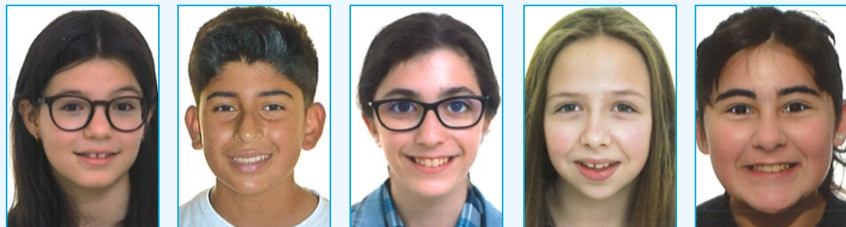
Polo tanto, pódese observar que hai sete graves problemas da sociedade nesta historia: xenofobia ou racismo, machismo, consumismo, contaminación, homofobia, drogas e mais a violencia. De maneira simbolista, esta historia trata de representar estes problemas sociais da actualidade como “Os 7 ananiños” de Branca de Neve.

Por C. Vilas

CURSO 2019 - 2020

2.º ESO B

Existe o dereito ao odio?

Por Uxío Viéitez
Fernández

En castelán existe a palabra "odiador", aquí hai quen lles chama "repunantiños", popularmente se lles coñece como "haters", dentro e fóra da internet. Estas persoas difaman, desprezan ou critican destrutivamente a outros pero, teñen dereito a odiar? existe o dereito ao odio?

O odio envelena a quen o experimenta e a miúdo conduce a accións irracionais e perigosas. "O medo leva á ira, a ira leva ao odio, o odio leva ao sufrimento", non debería completar esta cita para que o folclore non desvirtúe a idea pero alá vai: "O medo é o camiño cara ao lado escuro".

O odio non se detén, senón que tende á agresión. Hai un consenso xeneralizado en que un dos maiores logros do mundo moderno foi a transición da vinganza privada á xustiza, impartida por un sistema independente e por encima das partes que se chama o poder xudicial.

Que cantidade de intolerancia debe permitir unha sociedade tolerante?

A día de hoxe hai discrepancia á hora de decidir se as ideas que promoven o odio forman parte da liberdade de expresión, un dereito moi popular que non é ilimitado.

A tentación de prohibir calquera opinión que nos pareza repugnante é forte. O odio racial, o relixioso, en razón de xénero, identidade sexual, enfermidade... ou ideoloxía. Todo sistema democrático necesita permitir o debate de ideas e a crítica das ideoloxías alleas, é un elemento necesario para que a participación política non perda o seu sentido.

Desaparecerá o odio se o prohiben? Dubídoo, o odio reúne ás multitudes e creo que odiar está na nosa xenética.

E entón, que? E eu que sei, eu só teño preguntas. Non me odien por iso.

CURSO 2019 - 2020

O club dos amorosos

2.º Premio BVM categoría B narrativa ... Alfredo Marques

Hoxe visitei á miña avoa. Foi agradable. Consentíume. Intoxicoume. Engordoume. Foi precioso, en definitiva. A cuestión é que a comida xa rematou e aquí cada un está ó seu. Todos xuntos, claro. O final de festa máis estraño que se poida ver. Quizáis o principio da festa coma tal, se como festa, consideramos «conxunto de actos de carácter alegre organizados co fin de celebrar ou conmemorar un feito ou de lembrar a un personaxe, sexan estes civís ou relixiosos» ou «diversión e xúbilo». Claro que ata o de agora tivemos xúbilo pero non diversión. Só un par de chistes de cuñado. Non podía faltar Camela. Cabe destacar que o seu repertorio non é eterno —aínda que moitas veces o pareza— e o dúo xitano acabou dando paso a Camilo Sesto. Tamén era de esperar.

Todos facemos como que celebramos —«mostrar ou sentir alegría ou agrado por algo»— xuntos como unha familia unida, en verdade, non sei moi ben que; pero é de vital importancia puntualizar de novo que aquí cada un está en pensando nas súas cousas:

Clara, que non tardará máis dun mes e un pouco en dar a luz —que alguén lle diga que deixe de tocar o ventre, por favor—, Jose en atender a Clara, Manu en atopar o seu chisqueiro, Laura nas ganas que ten de irse canto antes para estar co seu gato

—tena moi preocupada ultimamente—, María en atopar un cargador para o seu móbil —debería desintoxicarse un pouco—, Antón no moito que lle gusta —non deixou de mirarme «discretamente» dende que cheguei. Non está nada mal, pero é meu primo. Contrólate.—, a miña avoa en que todo transcorra con normalidade e que non se lle pase a sobremesa e, finalmente: eu, que me adico a bailar —«executar movementos compasados co corpo, brazos e pés»— como podo 2. mentres me centro no que se centran os demais. Manu xa atopou o seu chisqueiro e Clara aínda non está de parto, así que centro a miña atención noutra cousa.

Camilo Sesto, por exemplo. Creo que morreu hai pouco, de feito.

Vivir —«ter vida, estar ou seguir vivo»— así é morrer —«deixar de vivir»— de amor —«ERROR 404 NOT FOUND»—, canta.

Canta razón, o Camilo. E iso que xa pasaron... non sei... corenta anos desde que se escribiu esa canción? Por aí. Quizáis un pouco máis. É incríbel... merda o exame! A ver, agarda un momento e acaba a túa reflexión. É incríbel ver como por moito que cambiasen as cousas, sociedade e ata a maneira de querer, segue sendo unha merda do máis bonita que dura ben pouco. O amor, digo, non Camilo Sesto. Despois xa é só merda. Sen o bonita. Merda do

máis bonita.

Pasaron os anos e a definición de amor é a mesma; malia que cambiara a forma de vivilo.

O que me lembra que o luns teño exame de literatura castelá.

Garcilaso de la Vega tamén reflexionaba en verso sobre o querer. E os tres estamos de acordo. Un do ano da pera —aló por 1200 ou algo así, a verdade é que non estudei moito—, outro do ano da pera pero máis recente e mais eu. Distintas xeracións, eras e experiencias, pero a mesma opinión e sentimentos no referente a iso que chamamos «amor». Que bonita merda máis bonita interesante. O club dos amorosos. Aínda que tal e como me vai a min no asunto igual ata teño que me liar co meu primo. 17 INT/NOITE SALÓN CASA DA AVOA

Ambiente festivo no que parece ser unha reunión familiar. Os personaxes atópanse no final de festa. A mesa está sen recoller pero a ninguén parece importarlle. Soa “Vivir así es morir de 3. amor” de Camilo Sesto a través dun altofalante bastante trapalleiro. A cámara céntrase en ADOLESCENTE, que deixa de bailar con AVOA e pon a súa atención no teléfono móbil. Teclea. Levanta a mirada.

ADOLESCENTE

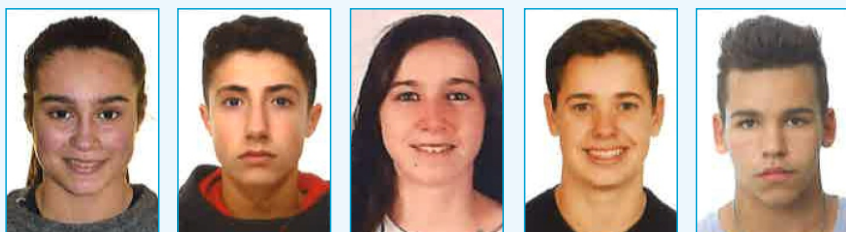
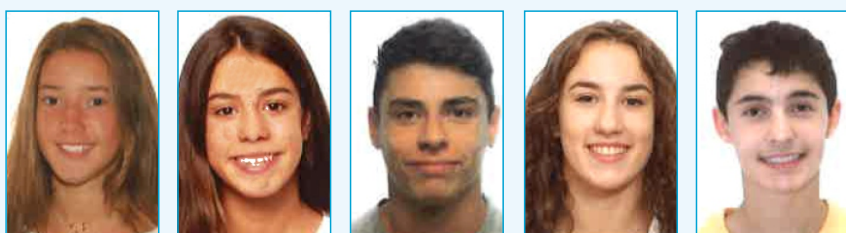
(chama a atención de ADOLESCENTE 2 coa man)

Ei, Antón, viches o meu chisqueiro?

CURSO 2019 - 2020

1.º BACH. F

BRANCA de NEVE

Paula Bayón Buján
2.º BACH A

Tras anos tentando converterse na xefa da empresa, por fin se acercaba o día que tanto desexou. Tivera que aguantar todos os comentarios dos seus compañeiros, chamábanlle fría e pouco divertida, era a primeira muller que estaba tan cerca de ter ese poder na empresa, traballou moito para encontrarse onde estaba e non estaba orgullosa de todo o que fixo e de todo o que tivo que aguantar.

Acababa de entrar unha nova bolseira na empresa, chamábanlle Branca de Neve, xa que era moi pálida, aínda que sempre se encontraba un pouco de rubor nas súas meixelas, non podía ter máis de vinte e catro anos e xa captou a atención de varios homes na planta, víase que era una nena entusiasta e con ganas de traballar.

A primeira semana Branca recibiu sorrisos e axuda dos seus compañeiros, ela pensaba o amábeis que eran con ela e a sorte que tivera de poder traballar na empresa, co paso dos días comezaba a notar máis atención nela dalgunhas persoas en particular. Empezou a notar miradas non desexadas a cada paso e pequena acción que facía, sentíase observada, vixiada, non obstante quixo pensar que só era parte da súa imaxinación e non fixo ningún comentario aos seus superiores.

CURSO 2019 - 2020

O primeiro mes pasou e acabouse a historia feliz e o traballo cada vez facíase máis pesado, os compañeiros de Branca comezaron a pedirlle como favor se podía facer unha parte do seu traballo porque eles non tiñan tempo, o que máis adiante se converteu máis nun deber que nun favor.

A peor parte comezou cando un dos traballadores se atreveu a refregarse contra ela nun momento que ela se agachou a recoller algo, estaba repugnada, os amigos deste ríronse da súa acción mentres que ela non sabía como actuar, sentíase impotente. Calou por un tempo os tratos que estaba a recibir ata que chegou o día que obtivo a valentía para informar ao xefe da empresa.

Cando entrou a súa oficina estaba asustada, ela só levaba dous meses na empresa e nin sequera era unha traballadora fixa, non era ninguén alí e non quería comezar problemas e que as consecuencias caeran nela. Suspirou, intentou sacar todos os pensamentos negativos da súa cabeza e acomodouse na cadeira. No momento que o xefe rematou a chamada que estaba atendendo, posou os ollos nela e fíxolle un sinal para que comezara a falar. Ela explicoulle o que estaba a ocorrer e para sorpresa e desgraza dela, interrompeuna e avisouna de que as acusacións que estaba a facer eran moi serias, que nin tiña probas e que se insistía no tema obrigaríana a deixar o programa, recibindo unha mala recomendación para o seu futuro. Con lágrimas nos ollos abandonou a oficina, dirixiuse ao baño, onde conseguiu recompoñerse e saír de novo para seguir co seu traballo. Como se supoñía que debería seguir tendo gañas

de traballar?

Había unha razón porque a maioría de mulleres abandonaban este tipo de traballos ou calaba o que ocorría ao seu arredor, nalgúns sitios pasaba con tanta frecuencia que xa estaba normalizado, non era unha maneira fácil de vivir e a situación empeoraba se intentabas ascender e ser alguén no teu traballo e iso xa o vivira a futura xefa de empresa, na súa carreira fixéronlle demasiadas promesas non cumpridas, moitas palabras baleiras, viviu moitas cousas que preferiría esquecer, ademais se falase non estaría onde se encontraba.

O venres desa semana, Branca tivo que quedarse a facer horas extra, o último que quería despois de ter a semana que viviu. Era a última na oficina o a menos iso era o que ela cría. Estaba a recoller as últimas cousas do seu escritorio, só tiña que facer iso e apagar as luces e por fin podería irse a súa casa a caer nos brazos de Morfeo. Escoitou pasos e sorprendeuse, non quixo pensar que era un intruso, a oficina era grande e non era a primeira vez que traballadores volvían para recoller algo, precipitarse en conclusións non

era a mellor opción. Preguntou a identidade da persoa pero non obtivo resposta. Cando o home que tentou esquivar os últimos días apareceu diante súa, foi o momento no que lle empezaron a tremer as pernas.

El comezou a replicarlle con burla como se atreveu a tentar denunciálo, ela tratou de calmalo e de afastarse pouco a pouco, pero era inservible, el comezou a acercarse cada vez máis, agarroulle da moneca rosmoulle con malicia que o ía a pagar. O que ningún dos dous sabía era que a futura xefa decatouse do que estaba a vivir Branca, e ao contrario que os demais, ela si quería axudala.

No momento que o floreiro golpeou a cabeza do traballador, el caeu ao solo e nos seguintes instantes só se escoitou o son da cerámica romperse, Branca mirou a muller perplexa e no interior aliviada. Cando as dous dirixiron a mirada cara o home tirado no chan cun charco de sangue ao redor da cabeza, ningunha quixo dicir en alto a pregunta que a ambas cruzoulle pola cabeza. Estaba morto?

**PND
SANCHEZ**

Autora:
Mariña Maceiras

CURSO 2019 - 2020

*Son minutos que pasan máis lento do que semella,
só simples minutos que pasan rápido.
Unha almofada está no chan e a outra absorbe o son que entra pola fiestra.
Sabas de algodón e seda e corpos de magma.*

*Unha ollada ó teito e outra ós seus ollos,
dun verde que esconde algo que ninguén quixo xamais aventurarse a descubrir.*

*Hai algo descoñecido na atmosfera que prohibe levantarse, algo que ata ó colchón.
E hai quen lle chama droga.*

*Que canto máis tomas,
máis queres.
E hai quen lle chama merda.*

*Que ó principio é moi bonito
pero despois desenmascara.
E hai quen lle chama amor.
Pero iso non importa agora.*

Ou pode que sexa Cadena 100, que retumba no patio de luces.

*Había tanto polo que festexar:
o suspenso en matemáticas, o castigo consecuente, a morte da avoa.
E había tanto polo que desafogarse:
o nove en lingua, o premio consecuente, o nacemento do curmán.*

*E as notas e as vidas e a droga e a merda e o amor,
reducíranse a dous corpos que ollan o teito e ven olladas.*

*A vida converteuse en drogas
e a merda en notas.*

*Pero o amor converteuse en todas xuntas
e, tal ecuación,
deu coma resultado suor nas costas e almofadas no chan.
E agora mesmo non importa nada máis.*

Transitividade

1.º Premio BVM categoría A poesía ... Alfredo Marques

CURSO 2019 - 2020

O Anxo de Budapest

Moita xente coñece a Oskar Schindler (Zwittau, 28 de abril de 1908- Hildesheim, 9 de outubro de 1974), que foi un empresario alemán pertencente ao Partido Nazi durante o Terceiro Reich (1933- 1945). Oskar salvou aproximadamente a mil douscentos civís xudeus durante a contenda da Segunda Guerra Mundial de ser enviados a campos de concentración, contratándoos para a súa empresa de enxoval de cociña e munición, coas úas factorías situadas en Checoslovaquia (a actual República Checa) e Polonia.

O caso de Oskar Schindler tivo moita repercusión despois de que Steven Spielberg decidise en 1993 representar o excepcional caso deste emprario alemán baixo o nome de *"A lista de Schindler"*, a película tivo un gran éxito entre os espectadores, quen a cualificaron coma unha das mellores películas da historia do cinema. A película foi tal éxito que recadou 321 millóns de dólares e foi galardoada con sete premios Oscar.

O que moitas persoas non saben é que ao longo da contenda do 39-45, houbo máis persoas na Alemaña Nazi que arriscaron a súa vida por salvar a doutras persoas pertencentes a unha minoría menosprezada. De entre esas persoas, destaca o caso de Anxo Sanz-Briz comunmente coñecido coma *"o Anxo de Budapest"*.

Anxo foi un diplomático español destinado na embaixada de Hungría (previamente embaixador de España en Exipto). Ao decatarse do que estaban a facer os alemáns no territorio conquistado de Hungría estableceu moitas conversacións co Goberno español e chegou a escribir o Documento de protesta

das Legacións Neutrais por crueldades contra os xudeus no que o mesmo cualifica "...as monstruosas crueldades que sofre a poboación xudía...".

Tras non ter respostas claras dende o Goberno, el mesmo decidiu poñerse ao choio no que puidese axudar, así que nun primeiro momento cando se creou o gueto de Budapest comezou a dar aloxamento a todos os xudeus que podía, pois o territorio da embaixada se rexía baixo as leis españolas. As peticións de auxilio dos xudeus multiplicábanse e non podía acoller máis, foi tras ese momento cando xunto co seu compañeiro Giorgio Perlasca (comerciante italiano quen se facía pasar por diplomático español) idearon a forma de protexer a miles de xudeus mediante o Real Decreto de 1924 do directorio militar de Primo de

Rivera, no cal se establecía que se podían dar pasaportes españois a xudeus sefardís (son os xudeus que viviron na Coroa de Castela e a Coroa de Aragón ata a súa expulsión en 1492 polos Reis Católicos e tamén os seus descendentes).

Así pois, Anxo Sanz Briz salvou a vida de máis de 5200 xudeus ata a toma de Budapest polo exército soviético. Previamente á conquista de Hungría, Anxo foi mobilizado a Suíza e posteriormente regresaría a España. Sanz- Briz informou en 1944 ao Goberno de España da existencia do Holocausto.

O aragonés foi condecorado con numerosos galardóns entre os que destaca o título de Xusto entre as nacións, outorgado por Israel en 1991. Cabe destacar que hai unha película dedicada a Anxo chamada *"O Anxo de Budapest"* gravada e estreada en 2011, aínda que non tivo tan boa acollida como *"A lista de Schindler"*.

Diego Fariña Lázaro

CURSO 2019 - 2020

2.º ESO D

Branco de Neve: un mozo senlleiro

Branco de Neve é un rapaz moi guapo cuxa madrasta era a máis fermosa do bosque. Pero a medida que este crecía convertíase cada vez nun home máis guapo e forte, ata que un día a madrasta preguntoulle ao seu espello quen é a persoa máis fermosa do bosque e, por primeira vez, cambiou a súa elección e dixo ao seu fillastro, e esta botouno de casa e detrás del enviou aos mellores cazadores de patos silvestres do bosque, pero non foron capaces de matalo, porque lles deu pena xa que era moi torpe.

Despois de varios días camiñando á deriva, chegou a unha casa, na que vivían catro mulleres e tres homes que nunca facían nada, e chegou Branco de Neve á súa casa e atopou todo desordenado e comezou a ordenar a cambio de poder quedarse a vivir alí. Así estivo durante meses, ata que un día a súa madrasta deuse conta de que o seu fillastro seguía vivo e decidiu saír soa a buscalo, buscou durante días ata atopar a súa posición exacta e acampou a medio quilómetro deles, mentres esperaba o momento preciso para matalo dunha forma rápida e agónica.

Finalmente, despois de dous días acampando Branco de Neve saíu só ao bosque, e atopouse cara a cara coa madrasta aínda que ela non o viu e saíu correndo e nese momento ela decatouse diso e disparoulle un tiro directo ás costas. Despois disto el quedou tombado e ela foi correndo cara a súa casa. Os compañeiros de casa de Branco de Neve chamaron inmediatamente a unha cirurxía que o operou alí no medio do bosque. Desde ese momento iniciouse unha guerra entre madrasta e fillastro.

Felipe Dobarro

CURSO 2019 - 2020

O Horto

Malia o peche, e graciñas ao rego programado que foi instalado no seu día por Tino e Héctor, o noso horto capeou bastante ben o tempo de confinamento.

O que si temos en pendentes é dar un pasiño máis cara á instalación dun rego intelixente a través de Arduino ou outra solución tecnolóxica, que permitiría racionalizar o rego de xeito eficiente.

Como sempre, convidamos aos departamentos, profesorado, alumnado e voluntarios a achegar solucións que melloren o aproveitamento eficiente da auga.

CURSO 2019 - 2020

CURSO 2019 - 2020

Os grupos de club de lectura e do Consello da Muller Nova participamos nun fermoso obradoiro de poesía e igualdade da man da poeta Tamara Andrés Padín o pasado mes de decembro:

"Todas as linguaxes na miña boca". Obradoiro impartido por Tamara Andrés.

Este obradoiro, en palabras da autora, pon o foco nas poesía galega contemporánea de autoría feminina. Aprenderemos quen son as mulleres que escriben poesía en Galicia e leremos poemas delas que reflexionen sobre a realidade de pertencer ao xénero feminino. Así, estableceremos un espazo de reflexión común a través dun laboratorio de lectura colectiva. Despois diso, cada alumna/alumno escribirá de xeito individual unha idea para un poema que escribiría desde a súa experiencia e desde a perspectiva de xénero. Incentivarase a escritura do poema e poranse en común os textos producidos.

Foi unha moi proveitosa xornada para reflexionar, visibilizar e gozar da poesía feminina en galego.

Obradoiro de Poesía e Igualdade coa poeta Tamara Andrés

Boas, chámome Nuria Rodiño e cando quería facer este Cartafol xa sabía de que tema falar, porque decateime de que agora mesmo, nestes meses só había un tema que me preocupaba especialmente e do que quería falar: a influencia no meu futuro da situación que estamos agora a vivir, penso que todos tiñamos unha idea do que queremos facer, estudos, traballo e así pero ninguén nos da axuda nin nos incentivou nestes meses xa que ás veces a presión de segundo de bacharelato é mais grande que o que vai pasar despois.

Mais, aínda que costa pensar niso, no meu caso eu primeiro quería sacar bacharelato antes que pensar e ilusionarme coas cousas, xa que eu sempre fun de cambiar cos anos, de letras a ciencias, do curso de bioloxía

di, que para eles non é importante, que segues sendo a mesma persoa pero eu ás veces non me sinto preparada, penso que aínda son moi pequena para tomar decisións e para tanta responsabilidade, para min é algo moi importante, coma se toda a nosa vida estivésemos esperando ese momento, poder saír sen preocupacións pero con outras doutro tipo, sacar o carnet, a universidade, cousas novas, ... sei que ao final non é para tanto e que é algo polo que todos temos que pasar algunha vez, pero non é doado, que en tan poucos meses cambiará tanto a vida, os amigos, que ninguén sabía que a última clase que teríamos xuntos no instituto de verdade sería a derradeira, quedar sen graduación despois de tanto esforzo e vivir esa emoción de rematar bacharelato

Medo a ser maior

ao tecnolóxico e ás veces non todo sae como queremos. Ter unha idea é bo, pero eu tiven un problema moi grande coa miña carreira, enxeñería, baixa nota pero decateime de que non era tan fácil e tomar decisións coma estas, que poden cambiar tanto a nosa vida, colles medo e intentas atrasalo o máximo posible aínda que non sexa o correcto.

Dáme moito medo o futuro, facerme maior, cumprir 18 anos quedánme 12 días e resúltame moi complexo pensar que non teño nada planeado porque o coronavirus e a selectividade parécenme mais importantes sei o que moita xente me

como nos merecíamos, é moi triste e penso que esta tempada cambiounos a todos un pouco e fíxonos ver o mundo dende outra perspectiva.

E a saber onde estamos cada un o ano que vén, cada persoa terá unha forma de levalo pero eu botarei moito de menos a rutina que levo tendo desde hai catro ou cinco anos, o único que cambiei foi o instituto e as academias, pero agora todo isto e novo e unha nova experiencia, gustárame ler isto o ano que vén, fixo que o primeiro que digo é que non sabía o que me esperaba, remato aquí.

CURSO 2019 - 2020

Está claro que o coronavirus está resultando ser unha gran traxedia para moitísima xente a redor do mundo. Atopámonos fronte unha gran pandemia de carácter global, e isto significa caos dun xeito ou outro e, por desgraza, moitos falecementos. Pero ese é outro tema, non quero falar diso, quero centrarme no que este virus nos está a afectar a nós, aos estudantes, e máis aínda, aos de bacharelato.

Como xa dixen, desde o principio foi un caos, porque non se sabía canto tempo ía durar e, cando xa se soubo, foi cando a CIUG tivo que poñerse a traballar. Primeiro, ao cabo duns quince días de estado de alarma máis ou menos, saíu nos xornais que había novas datas para os exames. Eu personalmente, non lle fixen moito caso, porque tal e como andaban as cousas por aquel entón estaba seguro de que ía a ser modificado de novo. Ao final ese tema solucionouse, quedaron uns modelos de exame bastante diferentes aos previstos dende o principio e as datas son a principios de xullo.

Por outra banda, está o tema de traballar dende a casa. Penso que é bastante obvio que os alumnos saíron “beneficiados” dun xeito ou doutro, xa que alumnos que tiñan algunha materia suspensa das outras avaliacións tiveron bastantes oportunidades para recuperalas e tamén os que quixeron subir a súa nota. A pesar de todo, penso que estas subidas de notas estarán compensadas ao final coas dos demais alumnos, porque igual que eu subo a miña nota, o meu compañeiro do lado tamén o fará, e ao final estaremos nas mesmas que ao principio.

O coronavirus e o bacharelato

A pesar de todo, pola información que teño, creo que no meu instituto organizáronse bastante ben os profesores, en todas as materias tivemos traballo semanal para non perder o fío do tema, e coas clases ás que podemos asistir agora penso que poderemos ir cunha mellor base á selectividade.

O que si que está aínda un pouco no aire, é o tema de como se van a organizar as clases no instituto. Agora mesmo, como só temos que ir nós, os alumnos de segundo de bacharelato, non hai problema para a organización, hai

aulas de sobra, porque, claro, hai que manter unha distancia de seguridade entre nós. O problema vai chegar cando comece o curso de novo, alá por setembro, cando os 1000 alumnos (aproximadamente) do Sánchez volvan ás clases, non teño nin idea, nin eu nin ninguén, ou iso creo, de como se vai a organizar eso. Pero vaia, espero que ao final non haxa problema, cando se achegue a dat, xa se saberá como solucionalo, como levamos facendo todo este tempo, e poderemos seguir con esta “nova normalidade”.

Pablo Rúas Fernández

CURSO 2019 - 2020

O Futuro

Pablo Rúas Fernández

É algo do que nos levan falando fai anos, tanto na escola como na nosa propia casa. Eu, polo menos, non sei os demais compañeiros meus, ata hai moi pouco tempo, non me decatara do pouco que queda para rematar o instituto. Lembro moi ben o meu primeiro día de instituto, no cal caín na entrada do edificio. Eu entrei aí sendo moi cativo (máis que agora polo menos), e miraba aos maiores como señores e señoras demasiado maiores, pensaba que esta sería unha etapa interminable, xa que pensaba son 4 cursos facendo só a ESO, e 2 máis se decido cursar o bacharelato. Pensaba que era moitísimo tempo, non me imaxinaba saíndo de alí sendo así de grande, coma eles. Xa dende ese momento, comezamos a escoitar falar de futuro, quizais aínda non da selectividade como tal, pero si deque tiñamos que ser máis responsables co noso traballo, para coller ritmo e non ter problema nos anos seguintes.

E a verdade é que tiñan toda a razón do mundo. Non hai que perder o tempo. Eu persoalmente levei algún susto á hora de ver as notas, e seguramente o motivo disto fose precisamente non facer caso dos consellos que nos daban os profesores.

Pois agora, 6 anos máis tarde, estou moi contento de ter estudado neste centro. Creo que todos nós, os alumnos de bacharelato, saímos de aquí cunha boa formación, cun montón de coñecidos, amigos de confianza, e non sei que pensarán o resto de compañeiros e compañeiras respecto dos anos que veñen agora, pero eu teño moitas ganas de comezar esta outra etapa da miña vida. Seguramente nos primeiros días na universidade me sinta igual que nos primeiros días do instituto, espero non caer na entrada da facultade, e espero saír de alí cunha boa experiencia igual que saí de aquí.

CURSO 2019 - 2020

1.º TSEASD

AS EXPECTATIVAS

Elena Chereguini

O termo “Carpe Diem” refírese a gozar o momento presente sen pensar no futuro. Un termo que, se teño que contar as veces que mo dixeron, non remataría nunca. Mais nunca fun capaz de aplicalo xa que, agora máis que nunca, non podo pensar en nada máis ca no futuro. No meu caso, cóstame concebir o feito de non poder saber en realidade que pasará no futuro, o feito de planificarme e organizarme para logo cancelar todo e non saber que facer, é coma unha ansiedade. Sobre todo neste ano, que estaba cheo de cambios, onde todas as expectativas se esfumaron: eses plans do verán, as viaxes, a graduación, os estudos... todo se foi sen sequera despedirse.

A pregunta é: é realmente bo non agardar nada do futuro e centrarse só no presente? Eu creo que, máis ben, non é posíbel, xa que todas as decisións que tomamos cada día afectarán ao noso futuro. Un bo exemplo é o tópico da carreira que un quere estudar, neste ano coñecín moita xente que aínda non tiña claro o que quería estudar, xa sexa por indecisión ou porque non se parou a pensar ata dous meses antes o que realmente lle gusta de cada carreira e o que non. Ata as persoas máis despreocupadas necesitan organizarse e saber que facer. Isto á súa vez está ligado coas expectativas, paréceme imposible que unha persoa non teña expectativas sobre algo en concreto, todos tivemos unha situación na que esperabamos

algo mellor á que imaxinabamos.

Por dicilo doutra maneira, cando a xente di que non espera recibir algo doutra persoa, non é de todo certo, xa que dende pequenos sempre esperamos algo dos demais por moi minúsculo que sexa. Un exemplo é a aprobación dos nosos pais, que nos acepten nun grupo de amigos ou mesmo cun amor non correspondido. Neste tipo de situacións, non podemos evitar ter unas certas expectativas do noso porvir e, cando se cumpren, ese sentimento de satisfacción persoal é inigualábel. Por iso, este ano é tan agobiante para todos nós e, cada vez que o penso máis, non podo quitar esa idea de que o ano que vén será aínda máis impredecible ca este. Por iso, non me resulta doado aplicar o termo

“Carpe Diem” cando na miña cabeza só hai sitio para as preocupacións incluso do ano que vén. Pensamento que non é bo tampouco xa que é vivir nun constante “Qué pasará?” e torturarme tamén con todos os momentos que podría ter vivido en vez de atesourar o que teño agora e centrarme noutras cousas.

En conclusión, creo que é necesario aproveitar a nosa actualidade pero estando pendentes do noso futuro e, aínda que todo sexa unha verdadeira incógnita, seguirei pensando que poderemos recuperar todo o perdido nestes últimos meses, cando o único que queda agora son as miñas expectativas en que todo mellorará e sairá ben.

CURSO 2019 - 2020

Os defuntos falan castelao?

É a noite de defuntos nunha aldea galega e María, unha rapaza orfa que vive cos seus tíos, decide escapar co seu mozo Tristán. Para lograr saír da casa pola noite, foi axudada por Venancio, o seu tío, que sempre foi bo con ela. Pola contra a tía Remedios, calificada como unha bruxa, ten á súa sobriña “secuestrada” e amósase autoritaria.

Pola súa banda, Tristán, un home de ben que fala castelao, artellou un plan: quedou con María no cemiterio, un lugar seguro de noite. Antes, tivo que subornar ao traballador do lugar e asegurarse de que un home os agardaría no coche á sinal dun corno.

Ese mesmo día, varias persoas galegofalantes conversaban nunha cafetería sobre a vida de María. Pola noite, un home morto de pánico chega ao establecemento asegurando ter escoitado uns defuntos que falaban castelao.

O resto de homes non daba creto así que, para comprobalo, decidiron ir ao cemiterio. Alí

escoitaron abraiados os que pensaran que poderían ser ladróns... Teñen claro que son os defuntos máis, en realidade, son Tristán e María, que se reuniran fai pouco. Neste momento, xógase coa retranca, pois os “ouvintes” pensan que están a falar deles (aínda que isto tampouco é real, pois trátase dunha fotografía).

En resumo, confundiron os dous namorados coas ánimas saídas das tumbas e o cazador don Ramiro, que parecía o máis valente, non dubidou un intre e saiu correndo. Aínda por riba, os supostos defuntos falaban castelao, así que don Ramiro cre que cando morra el tamén deixará de falar a súa querida lingua galega.

CURSO 2019 - 2020

O curso que vén

Durante esta corentena estívoase a falar moito sobre como vai ser a situación unha vez acabe a anomalía na que vivimos. Eu vou falar sobre como creo que vai ser a nivel escolar o curso que vén.

En primeiro lugar, creo que o tema de que os estudantes están perdendo moita materia o que lles vai prexudicar o curso que vén é moi subxetivo. Claramente hai cursos que saen moi prexudicados, principalmente 2º de bacharelato, xa que é o curso que máis se xoga co selectivo, tamén para os de 1º primeiro de bacharelato esta situación vailles pasar factura xa que están a punto de entrar no curso máis difícil e decisivo do instituto e non poden permitirse perder ningún coñecemento xa que 2º bach é un ano moi rápido, no que non van a ter tempo de repasar o que non estudaron o ano anterior, por iso o que lles toca este ano e facer un gran esforzo para non verse superados o curso que vén.

Por outra banda, os cursos da ESO non creo que saian tan mal parados como se di. Mediante traballo telemático poden ver toda a materia aínda que non sexa o mesmo. Polo que digo que non saen tan prexudicados como os de bacharelato é porque a maioría dos nenos non se lembran da metade das cousas que estudan durante o curso xa que non as volven a ver nos tres meses de verán na gran maioría dos casos. Ademais na ESO teñen a vantaxe de que o curso seguinte case sempre se comeza facendo un repaso do ano anterior, e no curso 2021 con maior motivo, incluíndo

que poden permitirse ir máis relaxados e que o profesor volva a ver partes do curso pasado coas que o alumnado non se sinta seguro.

En conclusión o curso que vén vai ser difícil para todo o mundo aínda que na miña opinión non tanto como a xente pensa, a

excepción dos que pasen a 2º de bacharelato. Tamén cabe destacar que esta situación favoreceu moito a xente que pode que pensara que non ía ser capaz de sacar o curso e grazas ao traballo a distancia terminaron conseguindo superar o curso.

Diego Fernández Fernández

Opinión: O vaso medio cheo ou medio baleiro

Nesta etapa tan estraña que nos tocou vivir hai moitas clases de persoas: as que non poden aguantar sen saír á rúa, ás que lles da por facer Masterchef na casa, as que aproveitan para completar cousas do pasado... Eu non me atopo en ningún destes grupos, soamente trato de levar o confinamento o mellor posible. Estando nunha situación mellorable, polo menos estou coa xente que máis quero e non temos (por agora) que lamentar a morte dun familiar ou coñecido. A miña nai segue no seu posto de traballo, e temos unha casa bastante grande na que podemos estar moi a gusto. Co cal, que intento reflexar: que son un privilexiado con maiúsculas. Temos moitísima sorte, mais sen embargo coñezo (e supoño que vós tamén) xente que en situacións parecidas ou incluso mellores soamente valoran a parte negativa disto: quero saír á rúa, quero quedar con xente, quero facer unha vida normal...

¿Vai isto ser posible? Pódeo ser, mais nun período de tempo aínda longo, sempre e cando se respecten as leis, que tamén coñezo xente que se autoengana a ela mesma cunha sensación de falsa responsabilidade indo a unha casa con tres persoas contagiadas... Eu non vou saír deste confinamento mellor do que entrei, máis guapo, máis listo ou sendo unha persoa completamente diferente. Dentro do peor que poido saír (que seguro que é mellor que moita xente), vou intentar organizalo de maneira que este período no que toca ficar na casa sexa un trámite no que tamén poidamos aprender cousas, planificar o noso horario, teñamos máis tempo libre e saibamos aproveitalo. Dende a miña casa espero que a maioría de vós estivédeses nas mellores circunstancias posibles, e que o tempo que nos separe do que botamos de menos sexa moi curto.

Por Javier Hermida, 3º ESO A

CURSO 2019 - 2020

O galego na música

Penso que actualmente o galego non ten o prestixio que se merece no ámbito cotiá. Aínda que é unha lingua oficial, ten unha certa repercusión social, presenza no ensino, etc. Creo que non é suficiente xa que por outra banda ten un grave perigo de substitución lingüística.

No caso que nos acontece, é a música na cal o galego dependendo de que situacións teñan lugar pode ter unha gran importancia. En Galicia temos a sorte de poder contar cunha certa riqueza artística e musical que fan que o galego estea en certa medida impregnado na música. Temos:

O noso propio baile: a muiñeira. Un baile que todos os galegos coñecemos e que se fai en parellas ao ritmo de música irregular.

Os nosos instrumentos característicos: estes son na súa maioría instrumentos de percusión como as castañolas ou a pandeireta, pero tamén temos a gaita como instrumento de vento ou a zanfona como instrumento de corda.

Por outra parte, Galicia conta cunha ampla cantidade de grupos e bandas musicais coas que facer

fronte. Ademais contamos cunha ampla selección de obras escritas en galego e que a día de hoxe seguen creándose novas cancións e obras dignas de ser tocadas e escoitadas.

Aínda así, isto non é algo de agora. Temos un pasado bastante importante e rico en canto á música e ao galego se refire que a día de hoxe segue tendo continuidade e que ademais pode apreciarse, como ben dixeran antes, nas bandas galegas de música. A maioría destas obras son pasodobres ou muiñeiras para seren cantadas en galego e que en case calquera concerto de música grupal adoita haber oco para disfrutar da música galega.

Doutra beira, tamén temos bastantes mostras de cantantes en galego e pode ser que aquí haxa un interese menor pola música galega, pero é innegable a amplitude de cantantes e grupos que cantan en galego.

Como podemos ver, o esplendor do galego na música está nas bandas, as cales teñen un gran repertorio en galego á súa disposición. Con isto podemos extraer varias conclusións. A primeira é que o galego goza de certa presenza na música, en

parte grazas aos nosos antepasados pero que grazas á continuidade do seu labor, puido manterse esa música nos nosos tempos. Grazas a isto, podemos apreciála en maior ou menor medida dependendo da época do ano e do tipo de música a escoitar. Ademais, todo isto non sería posible sen os conservatorios e as escolas de música que ademais de intentar fomentar a música propia de Galicia, son frecuentes as “masterclass” de músicos galegos (aínda que tamén de músicos nórdicos, onde está o cumio da música no mundo)

Por outra beira, a presenza do galego na música axuda a visibilizar a lingua xa que en moitas franxas de idade como a de adolescentes, tende bastante a desprestixiarse en favor do castelán. Polo que a pesar de que o uso do galego tende a variar coas idades, tendo por norma xeral un menor uso con idades máis baixas, a presenza do galego na música serve para “limpar” calquera prexuízo que poidamos ter sobre a lingua, debido á súa gran riqueza.

A modo de conclusión, creo que o galego non está para nada desprestixiado na música na nosa comunidade autónoma e, aínda así, creo que sería algo moi positivo fomentar o feito de tocar máis obras por parte de autores galegos e non tocar obras máis clásicas e complexas de famosísimos compositores. Vivimos en Galicia e a riqueza desta comunidade no pasado no ámbito da música é innegable, polo que sería unha enorme mágoa perdela.

Adrián Freijeiro López

CURSO 2019 - 2020

Canso/a de buscar no Netflix series ou filmes que chamen a atención? Deixa de buscar! Aquí tes 10 series galegas que non podes perder

1. Pratos Combinados: as aloucas aventuras de Miro Pereira (Ernesto Chao), o desastroso dono do Bar Suízo,

recóllense en 14 tempadas duns 15 episodios cada unha. Un pouco longa pero co divertida que é non vas querer que remate!

2. Matalobos: a historia desta serie trata, con moitísimo detalle, a cara máis escura do negocio do narcotráfico. Con só 5 tempadas duns 13 episodios do máis realistas e truculentos cada unha, conseguiu unha moi boa audiencia.

3. Padre Casares: esta ficción narra a historia de Horacio Casares (Pedro Alonso), un novo sacerdote que se muda á localidade de Louredo para substituír o antigo párroco, o padre Crisanto. Á súa chegada, atópase cunhas persoas un tanto esquivas, ata que consegue un vínculo emocional con elas. Conta con 16 tempadas de 20 episodios cada unha pero é moi entretida.

4. A vida por diante: ofrece unha radiografía da viuvez a través das preocupacións, o malestar e a incertidume que experimentaron as súas protagonistas tras coñecer a fatal noticia que as vincularía a

todas elas de por vida. O afundimento do barco no que tripulaban os seus maridos, uniunas para sempre. Tres tempadas moi intensas.

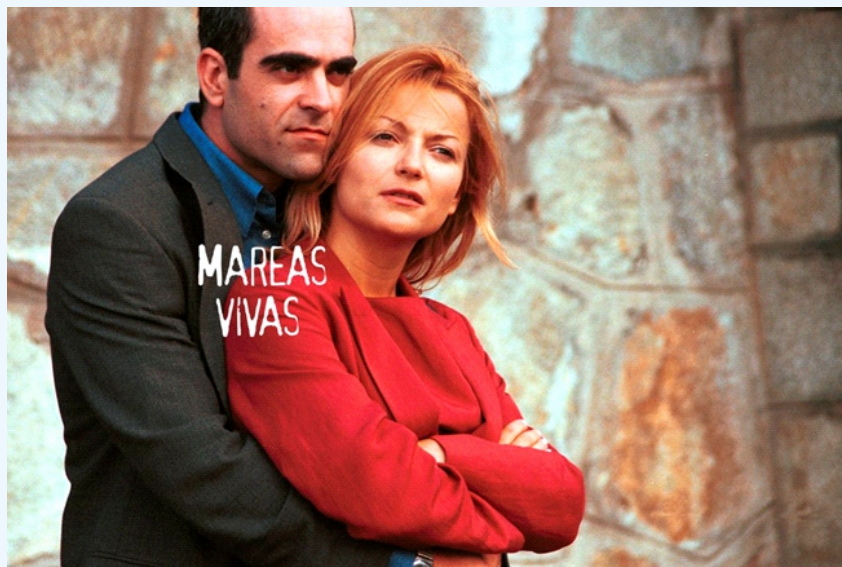
CURSO 2019 - 2020

5. Libro de familia: móstranos á realidade galega dos anos sesenta. Na aldea de Santalla, viven tres familias que representan os distintos estratos sociais imperantes naquel período. Por un lado, os Cabanas, labregos de toda a vida que rexentan un ultramarinos. Estes conviven cos Lamelas, os caciques do pobo. Con todo, a calma vese interrompida pola chegada dos Freire, indianos que regresaron da emigración tras enriquecerse en Venezuela.

8. Auga seca: tamén a primeira serie dunha plataforma moi coñecida, pero neste caso do HBO. Trátase dun drama policial ambientado no mundo do tráfico de armas e as súas conexións co mundo dos negocios, onde Teresa (interpretada pola actriz portuguesa Victoria Guerra) participará nunha trama na que nada é o que parece. Moi curtaña tamén, tan só 6 episodios.

6. Mareas Vivas: esta ficción invítanos a coñecer Portozás, unha localidade ficticia situada na Costa da Morte. Narra o día a día dos habitantes do pobo, os seus conflitos, preocupacións, amores...

todo isto mesturado cos pasos do novo xuíz de instrución, Andrés Domínguez, interpretado por Luis Tosar, un dos intérpretes máis destacados da nosa comunidade.

7. O Sabor das Margaridas: primeira serie en galego en Netflix!! Protagonizada por unha María Mera moi diferente ao habitual e con tan só 6 episodios, trátase dun thriller policial no que Rosa Vargas (María Mera) é unha axente novata da Garda Civil que chega ao pobo galego de Muriás para enfrontar o seu primeiro caso, no cal debe investigar a desaparición dunha moza, Marta Labrada, desaparecida en estrañas circunstancias.

9. Serramoura: quen matou a Mónica Triáns? (Sara Casanovas). O cuartel da Garda Civil, a mafia rusa, asasinados en serie, narcos, traficantes de arte, tramas corruptas da Benemérita e demais delinquentes axudarannos a descubri-lo. Nove tempadas de 20 episodios cada unha cheas de intriga e realismo.

10. As leis de Celavella: esta arriscada serie mestura elementos moi novidosos na ficción televisiva galega, a ambientación de principios do século XX, e o xénero do misterio con algúns toques místicos. Un novo avogado regresa ao seu pobo para dirixir o bufete familiar, pero acaba reconvertido en detective despois dun encontro inesperado e sorprendente. Cincuenta episodios moi intensos que non deixarás de ver

ENTREVISTA

AOS MEMBROS do CLUB de DEBATE

Os participantes formaranse na procura de información para construír os seus argumentos e adquiriren as habilidades necesarias, tanto a nivel verbal como non verbal, para que o acto de comunicación sexa correcto e comprensivo.

Todos estes puntos son os que fan ver que a nivel persoal que todos os alumnos que se apunten melloraran as súas habilidades comunicativas, teran oportunidade de coñecer máis información a cerca de numerosos temas pero sobretudo permitiu que os rapaces aproveitasen a actividade para poder axudar a normalizar o uso da nosa lingua. É por iso que normalización lingüística viuse sumamente interesada nesta actividade.

Debido a esta situación de alarma non nos foi posible entrevistar a todos os membros nin facelo en persoa, pero aquí deixámosvos un pequeno artigo que redactamos a través da entrevista que puidemos realizar grazas ás novas tecnoloxías. Cabe destacar que entrevistamos tanto a alumnos que xa tiñan participado

outras veces como a alumnos que viviron este ano a súa primeira experiencia, e que xa vos adiantamos que non queren que sexa a última.

Os rapaces traballaron sen descanso durante pouco máis dun mes. Dividíronse en dous grupos, o dos pequenos (sobre todo alumnos de 3º da ESO) e o dos maiores (alumnos de entre 4º da ESO e 1º Bach). En xeral preparáronse ambos bastante ben, non sentían que faltara ningún argumento. Mais á vez, os pequenos notaron que o grupo que debatía en contra preparouse moito máis ca o do a favor.

En comparación aos temas que tocaran outros anos os rapaces sentían que este ano defender o tema de si era posible ou non salvar o planeta sería máis difícil. Os rapaces anotan que os outros anos eran temas máis subxectivos; (Os adolescente presentan comportamentos machistas? Existe racismo ou xenofobia en Galicia?) era moito máis fácil o feito de poder improvisar se non recordabas os datos pero no caso do planeta tiveron que leer páxinas e páxinas

para recadar toda a información que precisaran.

O día anterior ao debate os nosos protagonistas engadiron aos seus nervios un xiro inesperado nos acontecementos da historia, unha das súas oradoras tivo que ser operada de urxencia, polo que non podería participar no debate do día seguinte. Desesperados ante esta situación e preocupados pola súa compañeira buscaron entre os membros do seu grupo algún posible substituto. Todos se sorprenderon cando o máis tímido de eles levantou a man e dixo que el estaba disposto a facelo xa que o precisaba o equipo.

Ao chegar o día do debate os rapaces estaban bastante nerviosos. Aínda que algúns preferían evitar a presenza das súas familias a causa de ditos nervios, todas elas estaban orgullosas do traballo e esforzo que realizaran, e mesmo a nai de Clèlia fixo un álbum de fotos, do cal deixamosvos algunhas mostras ao final do artigo.

Con respecto ao nivel entre os diferentes participantes, algúns rapaces e rapazas notaban que un grupo, o que gañara o ano anterior, tiña un nivel moi elevado xa que gañara con puntos de sobra ao grupo do Valle-Inclán, “tremenda

paliza!” comentou unha das integrantes do grupo dos pequenos. Por se fose pouco tocáballe contra ese mesmo grupo, e aínda que estaban moi nerviosos por semellante rival, non foi tan mal, pero o susto levárono de todas maneiras. Pola contra, outros din que non foi porque o fixeran moi ben este ano se non porque os do Valle non se luciran moito, incluso un mozo dese grupo, seguramente polos nervios, quedouse parado sen dicir nada e non soubo reaccionar, o que favoreceu ao rival dándolle máis forza e seguridade.

A estratexia que decidiron levar a cabo foi cambiar de oradores segundo tiñan que defender una posición a favor ou en contra. O tempo controlábano eles mesmos e no caso de que nalgún momento non se deran de conta de que xa quedaba pouco, algún membro do equipo notificaballo mediante un posit.

Tamén comentaron que a súa estratexia para debater unha postura contraria as súas convencións era tentar encontrar os puntos máis semellantes as súas opinións, xa que sempre hai algo do que aferrarse. A pesar da dificultade disto, algún deles pensan que iso era o máis entretido de debater.

En xeral todos estaban moi nerviosos por ter que falar en público xa que era algo que non estaban afeitos a facer. Aínda así, dixéronnos que trataron de controlalo, disimulalo e manter a calma para que os rivales e o xurado non se percatasen dos nervios. Tamén nos explicaron que unha das oradoras, Sabela, non parecía nada nerviosa cando falou pero realmente ela dicía que estaba aterrada por falar en público. Chegou ao punto de dicirlle aos seus pais que por favor non a fosen ver que se non poríase aínda máis nerviosa.

En canto aos datos os oradores xa tiñan preparado o seu propio guión, mais cando se facían as preguntas o equipo de investigación era o encargado de complementar a información no caso de que fose preciso. Afortunadamente os nosos protagonistas tiñan moi bos oradores, entón o equipo de investigación simplemente apoiaba en momentos puntuais, no momento no que aparecía algunha pregunta inesperada por parte do outro equipo, e ao rematar as quendas dicíanlles aos oradores o que fixeron ben ou mal e que cousas poderían mellorar para a seguinte vez.

Destacan tamén que os dous, tres ou se cadra catro ensaios que tiveron na biblioteca e o paraninfo do instituto axudáronlle en moitos sentidos, xa que lle serviu para comparar os datos que tiñan cos grupos máis maiores e recoller novos datos. Aseguran que ese simulacro non se asemellaba á realidade en aspectos como ás preguntas, xa que no que ven sendo a competición, os rivais farían unha preguntas máis retorcidas para tentar desconcertar al orador do outro equipo. Aseguran tamén que a diferenza estriba no lugar, e o feito de que descoñeces ao grupo que vai a ser o teu rival e non controlas o espazo. O nerviosismo marca unha diferenza moi importante tamén. Ao estar na competición real tes todo mellor preparado e moitísimo máis mentalizado.

A sensación final do grupo foi moi positiva. A todos os nenos que participaron no debate encantoulles a experiencia. Incluso chégaron a dicir que un dos poucos motivos polo cal queren que comecen as clases o curso que vén, é para poder apuntarse de novo a debate. Ademais recoméndanlle a experiencia a todo o mundo, non fai falta ter unhas cualidades específicas, hai un gran abanico de

posibilidades debido a que se non es moi extrovertido non es orador pero podes tomar notas, pasar post its, colaborar formando parte do equipo de investigación... Ou semprepodedes ser cómo Alvaro un integrante do equipo que puxese retos a el mesmo como xa que aínda que nos dicía que el non é unha persoa extrovertida leva sendo orador dous anos seguidos.

Como podedes comprobar esta actividade estaba dirixida a dous tipos de persoas. En primeiro lugar a aquelas que lles gusta buscar información sen importarlles o tema a investigar, xa que o labor do equipo de investigación é fundamental para o debate. E o segundo tipo de persoas son aqueles que lles gusta falar en

público, se lles da ben a rétorica ou gustalles improvisar. Non ten por que ser alguén moi aberto pero si disposto a debatir sobre calquer tema.

Como podedes observar, todos están encantados de participaren no club de debate, non só foi una experiencia onde incrementar a importancia e o uso do galego e mellorar as súas técnicas de debate senon que ademais o pasaron moi ben, fixeron novos amigos e fortalecieron as amizades que xa tiñan grazas ao traballo en equipo.

Como membros do club de debate demostran ter moi bos argumentos para convencernos a todos de querer formar parte de esta experiencia o ano que vén!

Ata o mes de marzo os nosos grupos de teatro traballaban a pleno rendemento. Os de 1º Bach colaborando en “Tu cara me suena” e no Ravachol, co noso bispo Anxo; os da actividade extraescolar dirixidos por Hugo Andrade cun proxecto contra a violencia de xénero na súa análise das letras de cancións e tamén os profesores cos ensaios de “Cuatro corazones con freno y marcha atrás”

A suspensión das clases decretada en marzo non paralizou os proxectos. O primeiro, da materia de Teatro, era interpretar fragmentos de obras literarias, discursos, series e películas inspirados en mulleres fortes, valentes e cheas de paixón. Non se puido facer en directo, no paraninfo do instituto e diante dos seus compañeiros pero o proxecto seguiu adiante mesmo no confinamento e os compoñentes deste grupo graváronse nas súas propias casas cos seus móbiles, co material do que dispoñían e axudados en ocasións polas súas propias familias.

Por outra banda, O grupo de teatro que ensaia os luns pola tarde como actividade extraescolar tamén estivo activo durante

estes meses e preparou un vídeo-playback con escenas da súa corentena. O IES Sánchez Cantón compartirá os traballos a través dunha ligazón na súa web.

E o noso grupo de profesores segue ensaiando a súa obra que xa

ten data de estreno, o 23 de outubro, para celebrar o día das bibliotecas. Esta pandemia non pode connosco e a vida teatral sairá fortalecida porque **a función ten que continuar.**

A función ten que continuar

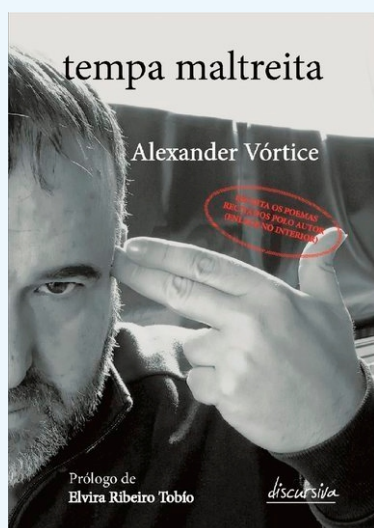
CURSO 2019 - 2020

Hai máis de dúas décadas eu escribía neste Cartafol como quen agarima unha arte que leva oculta no máis fondo da alma.

Mestres e mestras coma Xosé Janeiro, Esther Facal, Pilar Fernández Herráiz ou Anxo González Guerra - sempre da man do Grupo de Normalización Lingüística-, ensináronme que un non escribe tanto por gañarse a vida senón, máis ben, para non perdela.

Este poema supón unha lembranza a aqueles tempos de cambios, de luces e sombras, e tamén é unha pequena homenaxe a esas persoas que pasan pola vida e acláranos que un sempre debe e pode loitar polo que cre, polos seus soños, a pesar de quen lle pese.

*Rexeitamos a sabedoría do cartafol vital
e agora só nos podemos compadecer
en nós mesmos.*

*Pasan os anos e os sons do futuro
xa non son os mesmos
polo desgaste do tempo e dos egos.*

*Escribimos sobre cadernos de pel morta
e perfumamos o presente con cantigas
que outrora daban sentido a todo o vivido.*

*A mocidade é unha folla verde
que co tempo transfórmase nunha ilusión
chea de vidas vividas.*

*O xogo da existencia sempre consistiu en vivir,
en marcar o humano como algo básico,
algo que lle dea sentido á contrariedade
de vernos sós fronte o horizonte
cando, polo contrario, podemos xuntarnos
e traballar man a man
por facer un mundo mellor.*

Alexander Vórtice

A miña non saída o primeiro día
de permiso da corentena

Fiquei na casa o día da saída
a cousa moito non prometía...

Ao vivirmos no campo e termos espazo,
decidimos quedar pra evitar o contaxio.

Uns experimentos deume por facer,
co foguete a reacción aínda non rematei...

Fíxenlle un paracaídas circular e xeitoso
pra evitar un final trágico e desastroso.

Logo con preguiza e pouco interese
fixen as tarefas regañando os dentes.

Pola miña banda eu ben queredía,
falar un bo anaco coa miña avoíña,
e ir pola pascua á casa do padriño
a recoller o meu ovo ben queridiño.

Na casa pola contra fiquei devagar
aos miolos fixen traballar e rillar.

Alporizado ao remate cos irmáns
xoguei cos legos e playmobils,
paseino moi ben!

E isto é todo; xa deixo de cavilar,
e marchó, que teño que marchar.

José Luis Penide Martínez, 1º ESO C

Bidueiros, carballos, silvas rodeadas de eucaliptos

Veñen cos seus animais e c os seus mitos

Xabarín, perdices, gorrións lideradas polos lobos

Toda a nai natureza está en contra do pobo

Nestes tempos de crise a natureza cobra máis vida

Todos os animais saen do bosque en busca dunha saída

que queren, necesitan, ocupan as estradas a toda medida

Hai veces nos que o médico non pode curar a ferida

Nesta situación ata deus toca madeira

Todos teñen medo desde as cidades ata a leiras

Prendo a tele e sobe a taxa de mortalidade en cada cadea

Por esta inxusta situación rezo a Atenea

Necesitamos ver un claro de clarividencia

Pensando mellor, o único que nos salva é a ciencia

mentres os políticos lavan as mans de máis, terán carencias

De intelixencia e sobredoses de aparencia

Tendo paciencia sen poder saír do meu fogar

Sinto decadencia sendo un ave de curral

Síntome aguija que confundida de niño

Respirar o aire fresco de novo, estar vivo...

Iván Pazos Cacabelos

SE BUSCAS A GALICIA, EN TI TES QUE ATOPALA

O CARTAFOL DO VENTO

O VENTO perdeu as follas
do seu cartafol
-esas que os chuvascos
mecanógrafos
tecolean no manual dos mastros?
As gavotas non teñen quitasol
pero fan raudos equilibrios
polo aramio transparente
de tódalas ortodrómicas do ceo
O pailebote sin velas
-Serán esas que o vento
levou no seu cartafol?
Tamén fai equilibrios no ronsel
Ca boca aberta
-caille a baba-
está mirándonos o babión do Sol.

Manuel Antonio (1990)

Equipos de
Dinamización
da Lingua Galega

"Administrar o capital do
noso destino
é unha forma de vivir.
Querer trocar a moeda do
nosso destino
é umha forma de morrer.
Aquilo é próprio de ti,
isto de min.
Vive, pois, Phoénix,
a tua vida,
mentras eu morro a miña
morte.
Hai um além que se chama
autenticidade,
onde, se cadra, a tua vida e a
minha morte
convergirán, como paralelas
no infinito."

Ricardo Carvalho Calero

GRUPO DE NORMALIZACIÓN LINGÜÍSTICA

